

**KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBAS PĀRVALDES
2000. GADA PĀRSKATS**

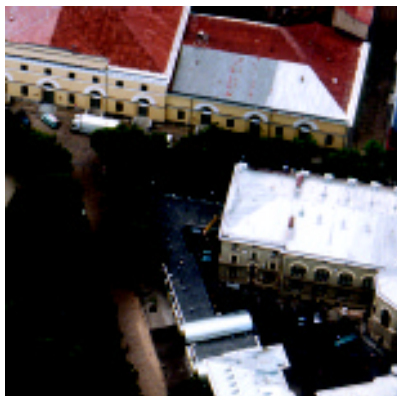
**KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBAS PĀRVALDES
2000. GADA PĀRSKATS**

© Latvijas Banka, 2001
Jura Kalniņa foto
Pārpublicējot obligāta avota norāde.

ISBN 9984-676-11-0

SATURS

IEVADS	4
LATVIJAS EKONOMISKĀ VIDE 2000. GADĀ	5
KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBU REGULĒJOŠO PRASĪBU PILNVEIDE	6
KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBA 2000. GADĀ	9
EFEKTĪVAS BANKU UZRAUDZĪBAS PAMATPRINCIPI	12
Efektīvas banku uzraudzības priekšnosacījumi	12
Licencēšana un struktūra	14
Banku darbību regulējošās prasības un noteikumi	16
Nepārtrauktas banku uzraudzības metodes	20
Informācijas sagatavošanas prasības	21
Uzraudzības institūciju oficiālās pilnvaras	22
Pārrobežu banku darbība	22
BANKU SEKTORA STRUKTŪRA	24
Banku attīstības tendences	24
BANKU DARBĪBA	25
Aktīvi	25
<i>Aktīvu struktūra</i>	25
<i>Vērtspapīri</i>	25
<i>Kredīti</i>	25
Pasīvi	26
<i>Pasīvu struktūra</i>	26
<i>Noguldījumi</i>	26
<i>Kapitāls un rezerves</i>	26
Pelnītspēja	27
Kreditu kvalitāte	28
Lielie riska darījumi	28
Kapitāla pietiekamība	28
Likviditātes risks	29
Valūtas risks	29
KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU DARBĪBA	31
PIELIKUMI	33
1. Kredītiestāžu skaits Latvijā (1991–2000)	33
2. Latvijas Bankas izsniegto licenču kredītiestādes darbībai skaits (1991–2000)	33
3. Latvijas Bankas Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes struktūra	33
4. Latvijas Republikā reģistrēto kredītiestāžu saraksts	34
5. Banku darbības rādītāji	37
6. Krājaizdevu sabiedrību darbības rādītāji	44

IEVADS

Latvijas Bankas Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde (tālāk tekstā – Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde) 2000. gadā turpināja kredītiestāžu uzraudzības pilnveidi, lai sasniegtu pilnīgu tās atbilstību Bāzeles Banku uzraudzības komitejas "Efektīvas banku uzraudzības pamatprincipiem". Latvijas Banka veica pašnovērtējumu saskaņā ar Bāzeles Banku uzraudzības komitejas pamatprincipu novērtēšanas metodiku, un tika konstatēts, ka Latvijā 2000. gada jūlijā no 25 pamatprincipiem bija nodrošināta pilnīga atbilstība 17 pamatprincipiem un lielā mērā – astoņiem pamatprincipiem. Latvijas Bankas pašnovērtējumā sniegto informāciju Starptautiskā Valūtas fonda eksperti atzina par pareizu un kritērijiem izvirzītos jautājumus adekvāti aptverošu. Turpinot kredītiestāžu darbības regulējošo prasību pilnveidi saskaņā ar Eiropas Kopienas (EK) banku direktīvu prasībām un Bāzeles Banku uzraudzības komitejas efektīvas banku uzraudzības pamatprincipiem, Latvijas Bankas padome 2000. gadā apstiprināja vairākas kredītiestāžu darbību regulējošās prasības un veica grozījumus spēkā esošajās prasībās.

Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes 2000. gada pārskats ir otrais un arī pēdējais pārvaldes darbības gada pārskats. 2000. gadā Latvijas Republikas Saeima pieņēma "Finansu un kapitāla tirgus komisijas likumu". Saskaņā ar šo likumu ar 2001. gada 1. jūliju visu Latvijas finanšu un kapitāla tirgu uzraudzīs jaunizveidota institūcija – Finanšu un kapitāla tirgus komisija –, kurā tiks apvienotas Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde, Apdrošināšanas uzraudzības inspekcija un Vērtspapīru tirgus komisija.

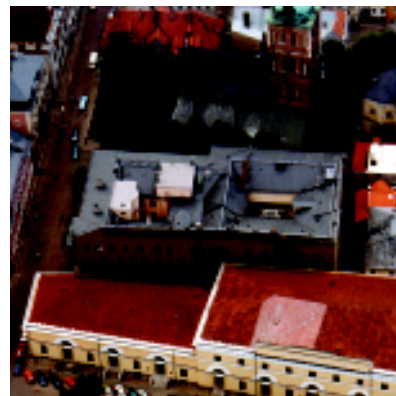
LATVIJAS EKONOMISKĀ VIDE 2000. GADĀ

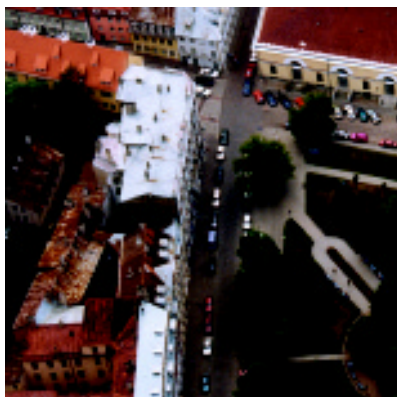
Latvijas tautsaimniecībai 2000. gadā bija raksturīga makroekonomiskā stabilitāte un vairākuma nozaru dinamiska attīstība. Latvijas Bankas stingrā monetārā politika veicināja inflācijas saglabāšanos zemā līmenī un nodrošināja nacionālās valūtas stabilitāti. Gada inflācija svārstījās 1.6–3.7% robežās (2000. gada decembrī – 1.8%; vidējā gada inflācija – 2.6%).

Gan iekšējā, gan ārējā pieprasījuma pieaugums veicināja strauju iekšzemes kopprodukta kāpumu, un salīdzinājumā ar 1999. gadu tas palielinājās par 6.6%. Turpināja augt Eiropas Savienības (ES) valstu loma Latvijas ārējā tirdzniecībā. Būtiski palielinoties gan eksporta, gan importa apjomam, ārējās tirdzniecības negatīvais saldo 2000. gadā pieauga par 87.0 milj. latu, bet importa pārsvars pār eksportu gandrīz nemainījās (71.0% 1999. gadā un 70.9% pārskata gadā). Valstī ieklūstošais ārvalstu kapitāls nodrošināja pilnīgu maksājumu bilances tekošā konta deficīta finansēšanu, un Latvijas maksājumu bilance 2000. gadā bija pozitīva. Latvijas Bankas tūrie ārējie aktīvi decembrī sedza 3.4 mēnešu importa apjomu. 2000. gadā maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo samazinājās par 79.0 milj. latu un bija 6.8% no iekšzemes kopprodukta (1999. gadā – 9.6%).

Bezdarba līmenis saruka no 9.1% 2000. gada sākumā līdz 7.8% decembrī. Lai gan fiskālā situācija bija sarežģīta un valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts sasniedza 2.8% no iekšzemes kopprodukta, tas bija mazāks, nekā plānots likumā "Par valsts budžetu 2000. gadam" (3.2% no iekšzemes kopprodukta).

Starptautiskās kredītreitingu aģentūras *Moody's*, *Fitch IBCA* un *Standard & Poor's* saglabāja Latvijai iepriekš piešķirtos reitingus, un tas liecina par valsts attīstības iespējām nākotnē.

KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBU REGULĒJOŠO PRASĪBU PILNVEIDE

2000. gadā Latvijas Bankas padome apstiprināja vairākas kredītiestāžu darbību regulējošās prasības, turpinot to pilnveidi saskaņā ar EK banku direktīvu prasībām un Bāzeles Banku uzraudzības komitejas "Efektīvas banku uzraudzības pamatprincipiem".

Latvijas Bankas padome 2000. gada 13. janvārī veica grozījumus "Kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas noteikumos" (spēkā ar 31.01.2000.). Grozījumi sagatavoti saskaņā ar EK direktīvu Nr. 92/121/EEC "Par kredītiestāžu lielo riska darījumu pārraudzību un kontroli", paredzot iespēju neierobežot riska darījumus, ja tie noslēgti starp kredītiestādi un tās meitasuzņēmumiem, mātesuzņēmumu vai mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem, kuri ir kredītiestādes, finanšu iestādes (izņemot apdrošināšanas sabiedrības) vai palīguzņēmumi un kuru finanšu pārskati tiek konsolidēti uzraudzības nolūkā. Ņemot vērā tendenci banku sektorā nodalīt atsevišķu finanšu pakalpojumu (piemēram, finanšu nomas) sniegšanu meitasuzņēmumos, minēto ierobežojumu atcelšana veicina šādu uzņēmumu attīstību. Noteikumos ietverta prasība saņemt Latvijas Bankas piekrišanu neierobežot minētos riska darījumus. Tas nozīmē, ka Latvijas Banka par katru gadījumu lems atsevišķi. Pirms kredītiestādei būs iespēja izmantot šo atvieglojumu, Latvijas Banka pārliecināsies par bankas grupas darbības pārskatāmību un par to, vai iespējama efektīva grupas konsolidētā uzraudzība.

Ieviešot pēdējo Latvijā vēl neieviesto EK direktīvu Nr. 93/6/EEC "Par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību", kas attiecas uz kapitāla prasības noteikšanu tirgus riskiem, Latvijas Bankas padome 2000. gada 16. martā apstiprināja "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumos", kas aizstāja Latvijas Bankas padomes 1996. gada 17. maijā apstiprinātajos "Kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas noteikumos" noteikto kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķināšanas kārtību, pamatojoties uz kredītriska novērtēšanu. Lai nodrošinātu maksimālu atbilstību EK direktīvām, kredītriska kapitāla prasība papildināta ar tirgus risku kapitāla prasībām, kas ietver kapitāla prasību valūtas riskam, kurš piemīt visai kredītiestādes darbībai, un kapitāla prasības pozīcijas, preču, norēķinu un darījuma partnera riskam, kurš piemīt kredītiestādes tirdzniecības portfelim. Šie noteikumi stājās spēkā pakāpeniski. Sākot ar 2000. gada 1. jūliju, kredītiestādēm jāaprēķina kapitāla pietiekamība, ņemot vērā kredītiestādes aktīvu un ārpusbilances posteņu kredītrisku un valūtas risku. Sākot ar 2001. gada 1. janvāri, kapitāla pietiekamības aprēķins papildināts ar tirgus risku kapitāla prasībām kredītiestādes tirdzniecības portfeļa posteņiem. Pozīcijas, preču, norēķinu un darījuma partnera riska kapitāla prasība jāievēro tikai tām kredītiestādēm, kuru tirdzniecības portfelis pārsniedz noteiktos minimālos kritērijus. Noteikumi ir ļoti komplicēti, tāpēc sagatavots detalizēts piemērs, lai labāk būtu saprotama jaunā kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķināšanas kārtība.

Lai nodrošinātu maksimālu atbilstību Bāzeles Banku uzraudzības komitejas rekomendācijām, Latvijas Bankas padome 2000. gada 24. maijā apstiprināja "Likviditātes prasību izpildes noteikumos" (spēkā ar 01.07.2000.), kas aizstāja Latvijas Bankas padomes 1996. gada 17. maijā apstiprināto "Kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas noteikumu" 3. punktu "Likviditātes prasības". Noteikumos precizētas kredītiestāžu likviditātes pārvaldīšanas politikas izstrādāšanas prasības un bez grozījumiem saglabāta "Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskata" un "Likviditātes rādītāja aprēķina" sagatavošanas kārtība.

Ņemot vērā Latvijas Bankas "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumus", saskaņā ar kuriem ieviesta kapitāla prasība tirgus riskiem, Latvijas Bankas padome apstiprināja "Riska darījumu ierobežojumu izpildes noteikumus" (spēkā ar 01.07.2000.). Tādējādi ir ieviestas EK direktīvas Nr. 93/6/EEC "Par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību" prasības, kas attiecas uz riska darījumiem, kuri iekļauti tirdzniecības portfeli. Noteikumi aizstāja Latvijas Bankas padomes 1996. gada 17. maijā apstiprināto "Kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas noteikumu" 4. punktu "Riska darījumu ierobežojumi". Noteikumi paredz, ka kredītiestādēm ar nelielu tirdzniecības portfeli (t.i., kredītiestādēm, kuras atrīvotas no pozīcijas, preču, norēķinu un darījuma partnera riska kapitāla prasību ievērošanas) jāiesniedz tādi saīsināti pārskati par riska darījumu ierobežojumiem, kuros riska darījumi nav sadalīti bankas portfeļa un tirdzniecības portfeļa riska darījumos. Kredītiestādēm, kuru tirdzniecības portfelis pārsniedz Latvijas Bankas "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumus" noteiktos minimālos kritērijus, jāsaņemas tādi paplašināti pārskati par riska darījumu ierobežojumiem, kuros atsevišķi jānovērtē un jāuzrāda bankas portfeļa un tirdzniecības portfeļa riska darījumi. Pārskati par riska darījumu ierobežojumiem jāsaņemas par stāvokli katra mēneša pēdējā datumā. Lai papildinātu kredītiestāžu uzraudzībai nepieciešamo informāciju un ievērojot EK direktīvas Nr. 92/121/EEC "Par kredītiestāžu lielo riska darījumu pārraudzību un kontroli" prasības, tika ieviests jauns pārskats – "Riska darījumu ierobežojumiem nepakļauto lielo riska darījumu pārskats" –, kas jāsaņemas un jāiesniedz Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldei par stāvokli 30. jūnijā un 31. decembrī.

Turpinot normatīvo dokumentu saskaņošanu ar EK direktīvu prasībām, Latvijas Bankas padome apstiprināja "Kredītiestāžu ieguldījumu pārskatu sagatavošanas noteikumus" (spēkā ar 01.07.2000.), kas aizstāja Latvijas Bankas padomes 1998. gada 17. septembrī apstiprinātos "Pārskatu par kredītiestādes ieguldījumiem sagatavošanas noteikumus". Noteikumi sagatavoti, ņemot vērā Latvijas Bankas "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumus" un ievērojot EK direktīvas Nr. 77/780/EEC "Par kredītiestāžu darbības uzsākšanu un veikšanu regulējošo likumu, normatīvo un administratīvo dokumentu koordinēšanu" (ar grozījumu Nr. 89/646/EEC) prasības. Noteikumi sagatavoti attiecīgo "Kredītiestāžu likumā" noteikto regulējošo prasību ievērošanas kontrolei un nosaka pārskatu par kredītiestāžu ieguldījumiem (t.i., par līdzdalību uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību) pamatkapitālā un par ieguldījumiem kustamajā un nekustamajā īpašumā) sagatavošanas un iesniegšanas kārtību. Noteikumi paredz, ka ieguldījumu ierobežojumi neattiecas uz kredītiestādes pārņemto līdzdalību, ieguldījumiem tirdzniecības portfeļa finanšu instrumentos, līdzdalību palīguņēmumos, kustamo un nekustamo īpašumu, kas nepieciešams bankas finanšu pakalpojumu sniegšanai, kā arī uz kredītiestādes pārņemto kustamo un nekustamo īpašumu. Lai savlaicīgi saņemtu informāciju par ieguldījumu kustību periodā starp pārskatu iesniegšanu (pārskati tiek iesniegti divas reizes gadā), ieviesta prasība kredītiestādei 30 dienu pirms būtiskas līdzdalības iegūšanas uzņēmuma, kredītiestādes, finanšu iestādes vai palīguņēmuma pamatkapitālā rakstiski informēt Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldi par paredzēto būtiskas līdzdalības iegūšanu.

Lai nodrošinātu likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" prasību pienācīgu izpildi, Latvijas Bankas padome 2000. gada 13. jūlijā apstiprināja "Aizdomīgu finanšu darījumu identifikācijas procedūru izstrādes ieteikumus". Dokuments nosaka pamatprincipus, kas kredītiestādēm jāņem vērā, izstrādājot un līdz 2001. gada 1. janvārim dokumentējot iekšējās kontroles procedūras nolūkā

identificēt aizdomīgus finanšu darījumus un izvairīties no šādu darījumu veikšanas. Ieteikumi paredz kārtību patieso labuma guvēju identificēšanai un pieprasa banku attiecību veidošanu ar klientiem tā, lai būtu zināmi to darbības pamatvirzieni un saimnieciskajai darbībai atbilstošās naudas plūsmas avoti un būtība.

KREDĪTIESTĀŽU UZRAUDZĪBA 2000. GADĀ

2000. gadā Latvijas kredītiestāžu sektora attīstībai bija raksturīgas pozitīvas tendences.

Latvijas Banka 2000. gadā izsniedza licenci kredītiestādes darbībai *Merita Bank Plc.* Rīgas filiālei un sešām jaunām kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām – kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai "Savstarpējo ieguldījumu nams", Kauguru Kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai, Lielvārdes Kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai, kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai "Avots 37", Metalurgu kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai un kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai "Allažu saime" (pēdējās divas krājaizdevu sabiedrības līdz 2000. gada beigām vēl nebija reģistrētas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā un uzsākušas darbību).

Latvijas Banka 2000. gadā izsniedza atļauju a/s komercbankas "Ventspils Apvienotā Baltijas Banka" pievienošanai a/s "Hansabanka" un a/s "MeritaNordbanken Latvia" pārreģistrēšanai par citu, ar kredītiestāžu darbību nesaistītu, uzņēmējsabiedrību. *Société Générale* Rīgas nodaļai Latvijas Banka atļāva veikt pašlikvidāciju. Kredītiestādēm, kuras reorganizācijas un pašlikvidācijas rezultātā beidza pastāvēt, tika atsaukta licence kredītiestādes darbībai.

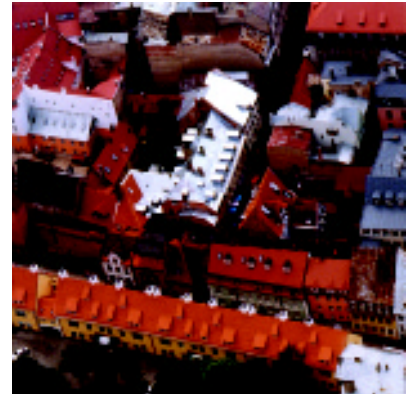
2000. gada oktobrī Latvijas Bankai tika iesniegti jaundibināmās a/s "Banka "Venta"" dokumenti licences kredītiestādes darbībai saņemšanai. Izanalizējot dokumentus, kas raksturo bankas iekšējās kontroles sistēmas atbilstību struktūrai un organizācijai, dibinātāju finansiālo stāvokli un brīva kapitāla pietiekamību apmaksāto akciju apjomā, tika konstatētas neatbilstības Latvijas Bankas "Kredītiestāžu darbības licenču un atļauju izsniegšanas noteikumu" prasībām, tāpēc Latvijas Banka nolēma jaundibināmajai a/s "Banka "Venta"" neizsniegt licenci kredītiestādes darbībai.

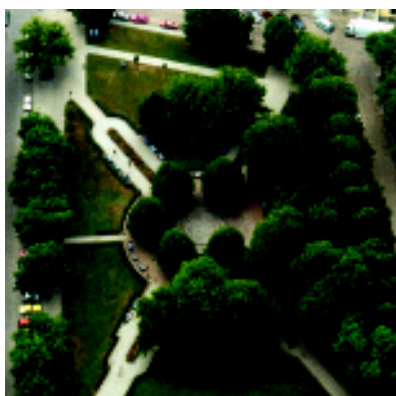
2000. gada septembrī Latvijas Bankai tika iesniegti jaundibināmās Latvijas Lauksaimniecības kameras krājaizdevu sabiedrības dokumenti licences kredītiestādes darbībai saņemšanai, taču ekonomiskais pamatojums (darbības plāns diviem gadiem) bija izstrādāts nekvalitatīvi. Iekšējās kontroles sistēmas izveidei nepieciešamie pamatelementi, politikas un procedūras neatbilda Latvijas Bankas noteikumiem. Statūti nebija sagatavoti atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanas aktu prasībām. Latvijas Banka nolēma jaundibināmajai Latvijas Lauksaimniecības kameras krājaizdevu sabiedrībai neizsniegt licenci kredītiestādes darbībai.

Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde nodrošināja nepārtrauktu kredītiestāžu uzraudzību, regulāri veicot kredītiestāžu pārskatu analīzi un pārbaudes kredītiestādēs.

2000. gadā Latvijas Banka iegādājās jaunu informācijas sistēmas programmatūru, kas ļāva veikt banku darbību raksturojošo rādītāju detalizētāku un daudzpusīgāku analīzi. Augot banku aktīviem, paplašinoties klientu lokam, attīstoties banku darbībai un tām sniedzot arvien jaunus finanšu pakalpojumus, liela nozīme ir banku iekšējās kontroles sistēmas attīstībai un pilnveidei, lai nodrošinātu gan tradicionālo, gan jauno risku piesardzīgu pārvaldīšanu. Regulāri analizējot kredītiestāžu pārskatus un veicot kredītiestāžu pārbaudes, pastiprināta uzmanība tika pievērsta arī kredītiestāžu risku pārvaldīšanas politikai un procedūru novērtēšanai, īpaši – banku piedāvāto jauno finanšu pakalpojumu politiku un procedūru novērtēšanai.

Latvijas Banka lielu uzmanību pievērsa kredītiestādes attiecībām ar tās klientiem, klientu apkalpošanas kvalitātei un interešu aizsardzībai, kas ir sevišķi svarīgi, paplašinoties banku uzticības darījumiem. Pārbaudēs tika novērtēta banku uzticības darījumu veikšanas kārtības atbilstība Latvijas Bankas noteikumiem un klientu interešu ievērošana.

Latvijas Bankas speciālisti 2000. gadā kredītiestādēs veica 47 pārbaudes, t.sk. 35 – bankās. Tāpat kā iepriekšējos gados, liela uzmanība tika pievērsta riska aktīvu novērtēšanai, iekšējās kontroles sistēmas analīzei un iekšējā audita darbības novērtēšanai.

2000. gadā būtiski pieauga izsniegto aizdevumu apjoms, tāpēc pārbaudēs rūpīgi tika novērtēts aizņēmēju finansiālais stāvoklis un maksāspēja, lai savlaicīgi noteiktu iespējamās ar kredītu atmaksu saistītās problēmas.

Latvijas Bankas informācijas tehnoloģiju ekspertu grupa veica informācijas sistēmu pārbaudes sešās bankās, pievēršot uzmanību gan Latvijas Bankas "Banku informācijas tehnoloģijas drošības noteikumu" ievērošanai, gan jauno informācijas tehnoloģiju izmantošanai bankās.

Saskaņā ar Latvijas Bankas uzdevumu, piemērojot pastiprināto uzraudzības kārtību, 2000. gadā Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes Uzraudzības daļas speciālisti veica pilnvarnieka pienākumus divās bankās. Pilnvarnieka uzdevums ir pastiprinātajā uzraudzības kārtībā noteikto prasību izpildes kontrole, bankas finansiālā stāvokļa novērtēšana un bankas darbības stabilizēšanai nepieciešamo pasākumu veikšana.

2000. gada martā Eiropas Padomes Ekspertu komisija izvērtēja Latvijas finanšu iestāžu un tiesībsargājošo iestāžu spēju cīnīties pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Ekspertu komisijas ziņojumā uzsvērts, ka samērā īsā laikā (likums "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" ir spēkā kopš 01.06.1998.) Latvijā daudz paveikts, lai izveidotu preventīvo sistēmu noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizācijas novēršanai, taču šajā jomā vēl daudz darāmā. Ņemot vērā Ekspertu komisijas ieteikumus, Latvijas Banka, veicot kredītiestāžu pārbaudes, lielāku uzmanību pievērsa tam, kā kredītiestādes ievēro likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" prasības. Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde 2000. gadā sāka izstrādāt jaunu "Pārbaudītāju rokasgrāmatas" nodaļu, kurā izklāstīti pārbaudes mērķi un procedūras, kas veicamas, lai pārliecinātos, ka bankas ievēro gan likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu", gan Latvijas Bankas "Aizdomīgu finanšu darījumu identifikācijas procedūru izstrādes ieteikumu" prasības. Kopš likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" stāšanās spēkā 88% no Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam sniegtajiem ziņojumiem bija banku ziņojumi par neparastiem un aizdomīgiem finanšu darījumiem.

Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbinieki 2000. gadā sāka aktīvi piedalīties Latvijas–Dānijas hipotekārajā projektā, kura mērķis ir izpētīt Latvijā spēkā esošos likumdošanas aktus hipotekārās kredītēšanas jomā (hipotekārā kredītēšana ir kredītu izsniegšana pret nekustamā īpašuma ķīlu ar tālāku hipotekāro ķīlas zīmju emisiju), sniegt rekomendācijas tās pilnveidei un izstrādāt hipotekārās kredītēšanas sistēmas efektīvas uzraudzības instrumentus (vadlīnijas, attiecīgā "Pārbaudītāju rokasgrāmatas" nodaļa, banku pārskatu analīzes ieteikumi).

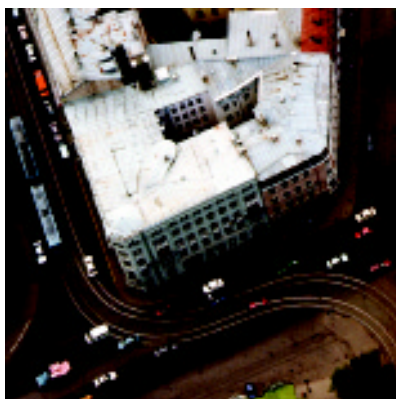
Ņemot vērā Latvijas Bankas padomes 2000. gada 16. martā apstiprināto "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumu" sarežģītību un aktualitāti, 2000. gada novembrī Latvijas Banka noslēdza līgumu ar auditorfirmu *Arthur Andersen* par metodiskās palīdzības sniegšanu. Saskaņā ar šo līgumu *Arthur Andersen* sagatavoja tirdzniecības portfeļa politikas paraugu, pārbaudīja Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes sagatavoto kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķināšanas piemēru un atzina tajā izmantoto metodisko interpretāciju atbilstību EK kapitāla pietiekamības direktīvu prasībām. Līguma ietvaros Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbiniekiem tika organizētas mācības par tirgus riskiem un finanšu instrumentiem.

Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbinieki 2000. gadā paaugstināja profesionālo zināšanu līmeni, piedaloties semināros,ursos un konferencēs Latvijā un ārvalstīs, gūstot jaunāko informāciju kredītiestāžu uzraudzības jomā.

1998. gada beigās Latvijas Banka ar Vērtspapīru tirgus komisiju un Apdrošināšanas uzraudzības inspekciju noslēdza savstarpējās sadarbības līgumus, vienojoties apmaiņties ar informāciju par finanšu tirgus dalībnieku organizatorisko struktūru, vadību, stratēģiju, akcionāriem un īpašniekiem, to ieguldījumu apjomu un īpatsvaru, kā arī ar citu uzraudzības funkciju veikšanai nozīmīgu informāciju. Sadarbībā minēto līgumu ietvaros 2000. gadā sasniegti vēlamie rezultāti un informācijas apmaiņa notikusi operatīvi, ņemot vērā informācijas pieprasītājas institūcijas norādītās vajadzības.

Apzinoties starp finanšu sektora uzraudzības institūcijām noslēgto sadarbības līgumu nozīmīgumu pārrobežu banku uzraudzības jomā, 2000. gada martā Latvijas Banka noslēdza pārrobežu banku uzraudzības sadarbības līgumu ar Igaunijas Banku, jūnijā – ar Lietuvas Banku un jūlijā – ar Vācijas Federālo kredītiestāžu uzraudzības institūciju. Sadarbības līguma projekts tika saskaņots ar Zviedrijas finanšu institūciju uzraudzības iestādi.¹

¹ Līgums noslēgts 2001. gada 2. aprīlī.

EFEKTĪVAS BANKU UZRAUDZĪBAS PAMATPRINCIPI

Bāzeles Banku uzraudzības komitejas "Efektīvas banku uzraudzības pamatprincipi" (publicēti 1997. gada septembrī) ir svarīgs un visaptverošs starptautisks efektīvas banku uzraudzības standarts. Pamatprincipi izstrādāti sadarbībā ar vairākām uzraudzības institūcijām pasaulē un pamatojas uz to pieredzi banku uzraudzības jomā. Dokumentā formulētie 25 principi ir banku uzraudzības sistēmas pamats un ietver efektīvas uzraudzības priekšnoteikumus, licencēšanas un banku darbību regulējošās prasības, uzraudzības metodes, informācijas iesniegšanas prasības, uzraudzības institūciju oficiālās pilnvaras un principus starptautiski aktīvu banku uzraudzības veikšanai.

Latvijas Bankas mērķis ir veikt uzraudzību, ievērojot visus Bāzeles Banku uzraudzības komitejas izstrādātos efektīvas banku uzraudzības pamatprincipus, tādējādi veicinot Latvijas banku sektora drošību un stabilitāti. Pirmais un svarīgākais solis šajā procesā ir Latvijas banku darbību regulējošo prasību un Latvijas Bankas uzraudzības prakses atbilstības Bāzeles Banku uzraudzības komitejas "Efektīvas banku uzraudzības pamatprincipiem" novērtēšana, lai noskaidrotu turpmākās uzraudzības pilnveides virzienus. 2000. gadā Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde veica pašnovērtējumu, pamatojoties uz Bāzeles Banku uzraudzības komitejas pamatprincipu novērtēšanas metodiku, un secināja, ka Latvijā 2000. gada jūlijā bija nodrošināta pilnīga atbilstība 17 pamatprincipiem no 25 un atbilstība lielā mērā – astoņiem pamatprincipiem. Pēc Latvijas Bankas lūguma Starptautiskā Valūtas fonda eksperti sniedza atsauksmi par pašnovērtējumu, atzīmējot, ka pašnovērtējumā sniegtā informācija ir pareiza un adekvāti aptver kritērijiem izvirzītos jautājumus.

Efektīvas banku uzraudzības priekšnosacījumi

Struktūra un koordinēšana

1. princips.

1.1. Efektīva banku uzraudzības sistēma paredz katrai banku uzraudzības institūcijai skaidri noteiktus pienākumus un uzdevumus.

Atbilst. Kredītiestāžu uzraudzību Latvijā veic Latvijas Banka, kuras pienākumus, uzdevumus un pilnvaras nosaka likums "Par Latvijas Banku" un "Kredītiestāžu likums". Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" Latvijas Banka izsniedz un atsauc licences (atļaujas) kredītiestādes darbībai, veic kredītiestāžu uzraudzību atbilstoši likumdošanas aktiem un Latvijas Bankas padomes apstiprinātajiem norādījumiem un noteikumiem. Kredītiestāžu darbību regulējošie normatīvie akti regulāri tiek pilnveidoti, ņemot vērā banku sektora attīstības tendences, uzraudzības praksi, kā arī Latvijas centienus iestāties ES, iekļaujot tās normatīvo aktu prasības valsts normatīvajos aktos. Savas kompetences ietvaros Latvijas Banka un citas Latvijas finanšu iestāžu uzraudzības institūcijas apmainās ar informāciju, kas nepieciešama uzraudzības veikšanai. Kredītiestāžu darījumus ar vērtspapīriem uzrauga arī Vērtspapīru tirgus komisija.

1.2. Katras uzraudzības institūcijas darbībai jābūt neatkarīgai, un tai jābūt pietiekamiem resursiem.

Atbilst. Latvijas Banka nav pakļauta valdības vai tās institūciju lēmumiem un rīkojumiem, tā ir neatkarīga institūcija lēmumu pieņemšanā un īstenošanā, un tai ir pietiekami finanšu un cilvēku resursi, lai efektīvi pildītu normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus kredītiestāžu uzraudzības jomā. Latvijas Bankas prezidentu ievēlē amatā Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Bankas padome izskata un apstiprina bankas gada budžetu. Likums "Par Latvijas Banku" nosaka, ka visi bankas izdevumi sedzami no bankas ienākumiem. Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbinieki ir kvalificēti uzraudzības speciālisti ar iespējām regulāri papildināt zināšanas un ar tehniskajām iespējām veikt kvalitatīvu uzraudzību, kā arī nepieciešamības gadījumā pieaicināt ārējos ekspertus.

1.3. Banku uzraudzībai nepieciešami atbilstoši normatīvie akti, t.sk. banku licencēšanas un nepārtrauktas uzraudzības noteikumi.

Atbilst. Kredītiestāžu darbību regulē "Kredītiestāžu likums", kas nosaka kredītiestāžu tiesisko statusu, reglamentē to darbību un uzraudzību. Likums nosaka licences kredītiestādes darbībai izsniegšanas un atsaukšanas kārtību, tajā ietvertas svarīgākās kredītiestāžu darbību regulējošās prasības, kā arī maksātnespējas, bankrota, sanācijas un likvidācijas kārtība. Papildus "Kredītiestāžu likuma" normām Latvijas Bankai ir tiesības noteikt arī citas kredītiestāžu darbību regulējošās prasības, lai mazinātu kredītiestāžu darbības risku un aizsargātu kreditoru intereses. Kredītiestādēm ir saistoši Latvijas Bankas padomes saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" apstiprinātie noteikumi par kredītiestāžu darbību regulējošajām prasībām un kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas un pārskatu iesniegšanas kārtību. Kredītiestādes pienākums ir Latvijas Bankas noteiktajos termiņos iesniegt Latvijas Bankai visu pieprasīto informāciju, kas nepieciešama Latvijas Bankas funkciju veikšanai.

1.4. Banku uzraudzībai nepieciešami atbilstoši normatīvie akti, kuros iekļautas tiesības, lai nodrošinātu likumu ievērošanu, banku darbības drošību un stabilitāti.

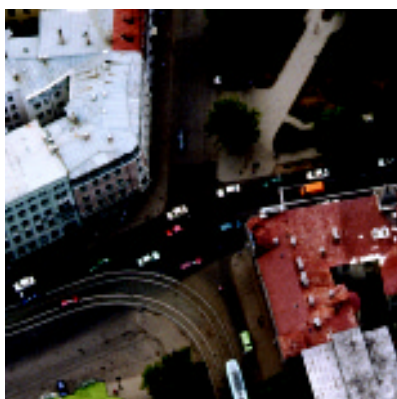
Atbilst. "Kredītiestāžu likums" piešķir Latvijas Bankai plašas pilnvaras, lai nodrošinātu to, ka kredītiestāde ievēro likumu un Latvijas Bankas norādījumus un noteikumu prasības. Latvijas Banka ir tiesīga sniegt kredītiestādei norādījumus par nepieciešamajām pārmaiņām tās turpmākajā darbībā, piemērot pastiprināto uzraudzības kārtību, tās ietvaros brīdinot kredītiestādi, daļēji vai pilnīgi ierobežojot kredītiestādes darbību un ieceļot pilnvarnieku, kā arī uzlikt kredītiestādei naudas sodu. Latvijas Republikas normatīvajos aktos kredītiestādēm un fiziskajām personām paredzēta administratīvā atbildība un kriminālatbildība par apzinātu nepatiesas vai nepilnīgas informācijas sniegšanu, par likumos noteikto ziņu nesniegšanu, par kredītiestāžu darbību regulējošo prasību un Latvijas Bankas norādījumu un noteikumu neievērošanu.

1.5. Banku uzraudzībai nepieciešami atbilstoši normatīvie akti, lai nodrošinātu uzraudzības speciālistu juridisko aizsardzību.

Atbilst. Saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikumu un Civilprocesa likumu sūdzību vai prasību par zaudējumu atlīdzināšanu drīkst iesniegt tikai pret personu, kuras vārdā ir uzsākta darbība vai pieņemts lēmums (veicot kredītiestāžu uzraudzību, visi lēmumi un darbības attiecībā uz konkrēto kredītiestādi tiek pieņemti Latvijas Bankas vārdā). Turklāt saskaņā ar Civillikuma normām darba devējs (Latvijas Banka) nav atbildīgs par trešajām personām radītajiem zaudējumiem, ja tā darbinieks veicis savus pienākumus profesionāli un godprātīgi, jo, lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību, nepieciešams konstatēt, ka zaudējumi radīti nelikumīgas darbības rezultātā.

1.6. Jānosaka informācijas apmaiņas kārtība starp uzraudzības institūcijām un jānodrošina šīs informācijas konfidencialitātes aizsardzība.

Atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" Latvijas Banka un Latvijas finanšu iestāžu uzraudzības institūcijas, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, apmainās ar

informāciju, kas nepieciešama uzraudzības veikšanai un uzskatāma par tālāk neizpaužamu. 1998. gada beigās Latvijas Banka ar Latvijas Republikas Vērtspapīru tirgus komisiju un Apdrošināšanas uzraudzības inspekciju noslēdza savstarpējās sadarbības līgumus, vienojoties apmainīties ar informāciju par finanšu tirgus daļiņnieku organizatorisko struktūru, vadību, stratēģiju, akcionāriem un īpašniekiem, to ieguldījumu apjomu un īpatsvaru, kā arī ar citu informāciju, kas uzskatāma par nozīmīgu uzraudzības funkciju veikšanai.

"Kredītiestāžu likumā" paredzēta iespēja Latvijas Bankai, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, ārvalstu kredītiestāžu uzraudzības institūcijām kā tālāk neizpaužamu sniegt uzraudzības veikšanai nepieciešamo informāciju, ja attiecīgās ārvalsts normatīvie akti paredz atbildību par neizpaužamas informācijas izpaušanu.

Latvijas Banka likumā noteiktajos gadījumos drīkst sniegt ziņas par kredītiestādes darbību vienīgi tiesai, prokuratūrai, Valsts policijai, Valsts ieņēmumu dienestam un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam. "Kredītiestāžu likumā" paredzēta atbildība par nelikumīgu informācijas izpaušanu.

Licencēšana un struktūra

Atļautās darbības

2. princips. *Skaidri jānosaka, kādas darbības drīkst veikt iestādes, kas licencētas un pakļautas uzraudzībai kā bankas, un, cik vien iespējams, jākontrolē vārda "banka" lietošana nosaukumos.*

Atbilst. Kredītiestāžu atļautās darbības ir noteiktas "Kredītiestāžu likumā". Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" vārdus "kredītiestāde", "banka", "krājaizdevu sabiedrība" vai šo vārdu savienojumus uzņēmuma nosaukumā vai reklāmas nolūkā var lietot tikai tās kredītiestādes, kurām ir Latvijas Bankas izsniegta licence kredītiestādes darbībai. Vienīgi kredītiestādēm atļauts izsludināt noguldījumu pieņemšanu un tos pieņemt. Fizisko personu noguldījumus drīkst pieņemt tikai tās kredītiestādes, kuru licence kredītiestādes darbībai paredz šāda finanšu pakalpojuma sniegšanu.

Licencēšanas apjoms

3. princips. *Licencēšanas institūcijai jābūt tiesīgai noteikt licenču saņemšanas kritērijus un neizsniegt licenci, ja jaundibināmā kredītiestāde nav ievērojusi noteiktos standartus. Licencēšanas procesā jānovērtē vismaz kredītiestādes īpašnieku (akcionāru) struktūra, padomes locekļu un augstākās vadības pienākumi un pilnvaras, kredītiestādes darbības plāns, iekšējās kontroles sistēma un finansiālā prognoze, t.sk. kapitāla apjoms. Ja bankas īpašnieks vai mātesuzņēmums ir ārvalstu banka, tai jāiesniedz attiecīgās ārvalsts uzraudzības institūcijas atļauja.*

Atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestādes, to nodaļas (filiāles) un pārstāvniecības darbību Latvijā var uzsākt tikai pēc Latvijas Bankas izsniegta licences (atļaujas) saņemšanas. Šo licenču (atļauju) izsniegšanas kārtība ir noteikta Latvijas Bankas padomes apstiprinātajos "Kredītiestāžu darbības licenču un atļauju izsniegšanas noteikumos". Bankas minimālais dibināšanas pamatkapitāls ir ekvivalents 5 milj. eiro, kas pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa. Latvijas Banka izvirza kritērijus galvenajiem akcionāriem, rūpējas par pārskatāmu kredītiestādes īpašnieku struktūru, brīva kapitāla avotiem un tā apjomu, kā arī par atbilstošu iekšējās kontroles sistēmu. Izskatot iesniegumu piešķirt licenci kredītiestādes darbībai, Latvijas Banka novērtē jaundibināmās kredītiestādes darbības plānā atspoguļoto darbības stratēģiju, finansiālo prognozi turpmākajiem diviem darbības gadiem, tirgus izpēti plānu un kredītiestādes organizatorisko struktūru,

kurā skaidri norādīti padomes un valdes locekļu pienākumi un pilnvaras, precīzi noteikti un sadalīti bankas struktūrvienību uzdevumi un struktūrvienību vadītāju pienākumi. Lai ārvalstu bankas nodaļa (filiāle) saņemtu licenci kredītiestādes darbībai, tai jāiesniedz Latvijas Bankai attiecīgās ārvalsts banku uzraudzības institūcijas atļauja. Latvijas Bankai ir tiesības neizsniegt licenci jaundibināmai kredītiestādei, ja, to dibinot, netiek ievēroti Latvijas Republikas likumi un Latvijas Bankas prasības un kredītiestādes plānotā darbība neatbilst Latvijas valsts interesēm.

Īpašumtiesību modelis

4. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt tiesībām izskatīt un noraidīt jebkuru piedāvājumu nodot trešajām personām būtisku līdzdalību vai akciju kontrolpaketi esošajās bankās.*

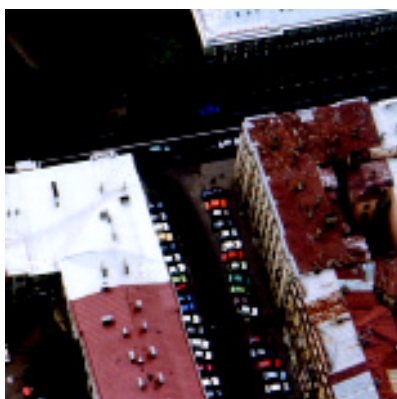
Atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likuma" prasībām, ja kāda persona vēlas iegūt būtisku līdzdalību (t.i., tiešā vai netiešā ceļā iegūt līdzdalību, kas sasniedz 10 un vairāk procentu no bankas pamatkapitāla vai balsstiesīgo akciju skaita, vai arī līdzdalību, kas dod iespēju būtiski ietekmēt bankas darbību) bankā vai to palielināt, tai jāsaņem Latvijas Bankas atļauja. Latvijas Bankai ir tiesības pieprasīt papildu informāciju par šo personu un pārbaudīt tās identitāti, kā arī dot atļauju vai to atteikt. Kamēr nav saņemta Latvijas Bankas atļauja, iegūtā vai palielinātā būtiskā līdzdalība ir bez balsstiesībām. Tikai tad, kad minētā persona saņēmusi Latvijas Bankas atļauju tiešā vai netiešā ceļā iegūt vai palielināt būtisku līdzdalību bankā, banka akcionāru reģistrā var veikt atzīmi par akciju pāriešanu šīs personas īpašumā.

Ieguvumi un ieguldījumi

5. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt tiesībām noteikt galveno bankas ieguvumu un ieguldījumu pārbaudes kritērijus un nodrošināt, ka korporatīvas struktūras nepakļauj banku pārmērīgiem riskiem un netraucē efektīvu uzraudzību.*

Lielā mērā atbilst. "Kredītiestāžu likums" nosaka maksimālo ieguldījumu apmēru nefinanšu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) pamatkapitālā: būtiska līdzdalība tāda uzņēmuma pamatkapitālā, kas nav kredītiestāde vai finanšu iestāde, nedrīkst pārsniegt 15% no bankas pašu kapitāla. Bankas līdzdalības kopējais apjoms šādu uzņēmumu pamatkapitālā nedrīkst pārsniegt 60% no bankas pašu kapitāla. Kredītiestādes ieguldījumu kustamajā un nekustamajā īpašumā, kā arī līdzdalības citu uzņēmumu, izņemot kredītiestādes un finanšu iestādes, pamatkapitālā, ja šie īpašumi un uzņēmumi nav nepieciešami kredītiestādes finanšu pakalpojumu sniegšanai vai nav pārņemti kā neatmaksātu kredītu nodrošinājums uz laiku līdz diviem gadiem, kopsumma nedrīkst pārsniegt kredītiestādes pašu kapitālu. Par jebkuru būtiskas līdzdalības iegūšanu iepriekš jāinformē Latvijas Banka.

Lai nodrošinātu šā principa pilnīgu ievērošanu, sagatavots "Kredītiestāžu likuma" grozījumu projekts, kurā Latvijas Bankai paredzētas tiesības aizliegt bankai nodibināt ciešas attiecības ar trešajām personām vai pieprasīt tās pārtraukt. Paredzēts, ka bankām būs jāsaņem Latvijas Bankas iepriekšēja piekrišana būtiskas līdzdalības iegūšanai vai ieguldījumu veikšanai.

Banku darbību regulējošās prasības un noteikumi

Kapitāla pietiekamība

6. princips. Banku uzraudzības institūcijai jānosaka saprātīgas un atbilstošas minimālās kapitāla pietiekamības prasības visām bankām. Šādām prasībām jāatspoguļo riski, kurus uzņemas bankas, un jānosaka kapitāla komponenti, ņemot vērā banku spēju segt zaudējumus. Vismaz starptautiski aktīvām bankām šīs prasības nedrīkst būt mazākas, nekā nosaka Bāzeles Kapitāla vienošanās un tās grozījumi.

Lielā mērā atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestādes pašu kapitāla attiecība pret svērto aktīvu un ārpusbilances posteņu kopsummu (kapitāla pietiekamība) nedrīkst būt mazāka par 10%. Kredītiestādes pašu kapitāla definīcija un kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķināšanas kārtība noteikta Latvijas Bankas noteikumos, kas saskan ar Bāzeles Kapitāla vienošanos un dažos gadījumos ir stingrāki par to. Aprēķinot kapitāla pietiekamību, aktīvu un ārpusbilances posteņu svērto vērtību nosaka, pamatojoties uz kredītrisku un valūtas risku, kas piemīt attiecīgajam postenim. Sākot ar 2001. gada 1. janvāri, kapitāla pietiekamības aprēķins ir papildināts ar pārējo tirgus risku kapitāla prasībām kredītiestādes tirdzniecības portfeļa posteņiem, ja kredītiestādes tirdzniecības portfelis pārsniedz noteiktos kritērijus. Tādējādi ir nodrošināta šā principa pilnīga ievērošana. Elementi, kuri veido pašu kapitālu, ir sadalīti divos līmeņos – 1. līmeņa kapitāls un 2. līmeņa kapitāls, kas nevar būt lielāks par 1. līmeņa kapitālu. Sadalījums pamatojas uz elementu veidošanās avotiem. Ar Latvijas Bankas atļauju var izmantot 3. līmeņa kapitālu, lai daļēji (līdz 66.7%) segtu tirgus risku kapitāla prasības. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" bankām, kuras pakļautas konsolidētajai uzraudzībai, kapitāla pietiekamība jāaprēķina, pamatojoties uz konsolidētajiem finanšu pārskatiem. Kredītiestādes katru mēnesi iesniedz Latvijas Bankai kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķinu. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu", ja kapitāla pietiekamības rādītājs ir mazāks par 10%, Latvijas Banka piemēro pastiprināto uzraudzības kārtību, tās ietvaros brīdinot kredītiestādi, daļēji vai pilnīgi ierobežojot kredītiestādes darbību un ieceļot pilnvarnieku. Šie pasākumi vairākkārt ir piemēroti praksē.

Aizdevumu un ieguldījumu politika

7. princips. Jebkuras uzraudzības sistēmas būtiska sastāvdaļa ir to bankas politiku, prakses un procedūru novērtējums, kuras attiecas uz aizdevumu izsniegšanu un ieguldījumu veikšanu, kā arī uz nepārtrauktu aizdevumu un ieguldījumu portfeļa pārvaldīšanu.

Atbilst. "Kredītiestāžu likumā" noteikts, ka kredītiestāde veic kredītēšanu saskaņā ar tās kredītpolitiku, kas nosaka aizdevumu piešķiršanas un atmaksāšanas procedūras, neatmaksāto aizdevumu uzraudzības procedūras un aizdevumu portfeļa kvalitātes novērtēšanas principus. Saskaņā ar Latvijas Bankas "Ieteikumiem kredītiestāžu iekšējās kontroles sistēmas izveidošanai" kredītiestādēm jāizstrādā un jāīsteno būtisku risku pārvaldīšanas politikas un procedūras. Ja kredītiestāde veic ieguldījumus un tie ir būtiski, Latvijas Banka pieprasa izstrādāt ieguldījumu politiku. Politikas jāpastiprina kredītiestādes padomei, tās jāpārskata ne retāk kā reizi gadā un jāzina visiem procesā iesaistītajiem darbiniekiem. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, Latvijas Bankas darbinieki kontrolē, kā praksē tiek ievērota kredītpolitika un nepieciešamības gadījumā arī ieguldījumu politika un procedūras un vai tās regulāri tiek revidētas.

Aktīvu kvalitāte

8. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka bankas izstrādā un stingri ievēro piemērotas aktīvu kvalitātes un uzkrājumu un rezervju nedrošiem pārdiem pietiekamības novērtēšanas politikas, praksi un procedūras.*

Atbilst. Saskaņā ar Latvijas Bankas "Aktīvu un ārpusbilances saistību novērtēšanas noteikumiem" kredītiestādēm jānovērtē aktīvi un ārpusbilances saistības ne retāk kā reizi ceturksnī un jāveido nepieciešamie uzkrājumi. Kredītiestādēm jāizstrādā aktīvu novērtēšanas un uzkrājumu veidošanas politika un procedūras, ievērojot konsekvences un piesardzības principu. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, Latvijas Bankas darbinieki pārbauda kredītportfeli un citus riska aktīvus un ārpusbilances saistības un novērtē uzkrājumu veidošanas savlaicīgumu un pietiekamību, īpašu uzmanību pievēršot minētās politikas un procedūru efektivitātei un nepieciešamības gadījumā pieprasot to pilnveidi.

Vadības informācijas sistēmas un piesardzīgie limiti

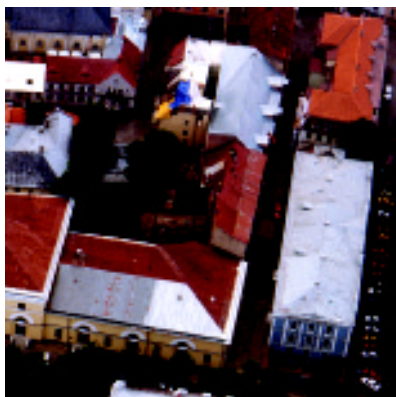
9. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka bankās ir izveidotas vadības informācijas sistēmas, kas nodrošina vadībai iespēju noteikt kredītu koncentrāciju portfela ietvaros, un uzraudzības institūcijai jānosaka piesardzīgi limiti bankas darījumiem ar vienu aizņēmēju vai savstarpēji saistītu aizņēmēju grupu.*

Atbilst. "Kredītiestāžu likumā" noteikts, ka riska darījumu apmērs ar vienu klientu vai savstarpēji saistītu klientu grupu nedrīkst pārsniegt 25% no kredītiestādes pašu kapitāla, bet lielo riska darījumu (kas pārsniedz 10% no kredītiestādes pašu kapitāla) kopsomma nedrīkst pārsniegt pašu kapitālu vairāk par astoņām reizēm. Kredītiestādēm jāizstrādā riska darījumu politikas un procedūras. Visām kredītiestādēm jābūt vadības informācijas sistēmām, kas aptver visus būtiskos riskus. Katru mēnesi bankas iesniedz Latvijas Bankai pārskatu par lielajiem riska darījumiem un atbilstību limitiem. Kredītiestādēm regulāri jāsniedz Latvijas Bankai informācija par rezidentiem izsniegtajiem kredītiem kredītu veidu un tautsaimniecības nozaru dalījumā, kā arī informācija par prasībām pret nerezidentiem valstu dalījumā. Kredītiestādēm, kas pakļautas uzraudzībai uz konsolidēto finanšu pārskatu pamata, katru ceturksni jāiesniedz konsolidētie pārskati par lielajiem riska darījumiem. Pārbaudēs kredītiestādēs tiek novērtēta minēto prasību ievērošana un pārskatu par riska darījumiem pareizība un patiesums.

Saistītie aizdevumi

10. princips. *Lai novērstu ļaunprātības, kas izriet no saistītajiem aizdevumiem, banku uzraudzības institūcijām jāpieprasa, lai bankas saistītajiem uzņēmumiem un indivīdiem aizdevumus piešķirtu darījumos starp labi informētām, ieinteresētām pusēm, kas nav finansiāli saistītas, lai šādu kredītu piešķiršana tiktu efektīvi uzraudzīta un lai tiktu veikti citi atbilstoši pasākumi risku kontrolēšanai vai samazināšanai.*

Atbilst. "Kredītiestāžu likumā" noteikts, ka riska darījumu apmēru kopsomma ar personām, kas saistītas ar kredītiestādi, nedrīkst pārsniegt 15% no bankas pašu kapitāla. Kredīti, kuri pārsniedz 1 000 latu un tiek izsniegti ar kredītiestādi saistītai personai, piešķirami ar vienbalsīgi pieņemtu kredītiestādes valdes lēmumu. Reizi mēnesī kredītiestādes iesniedz Latvijas Bankai pārskatu par darījumiem ar personām, kas saistītas ar kredītiestādi, norādot riska darījumu apmēru un veidu un ar kredītiestādi saistīto personu identitāti. Latvijas Banka pārbauda šo pārskatu patiesumu un regulējošo prasību ievērošanu.

Valsts un pārveduma risks

11. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka bankām ir atbilstošas politikas un procedūras, lai identificētu, uzraudzītu un kontrolētu starptautisko aizdevumu un ieguldījumu darbībai piemītošos valsts un pārveduma riskus un uzturētu atbilstošas rezerves šādiem riskiem.*

Atbilst. Kredītiestādēm jāizstrādā valsts riska pārvaldīšanas politika un procedūras, kurās noteikti valsts riska apmēru ierobežojumi un to limitu noteikšanas un ievērošanas kontroles kārtība. Katru mēnesi jāiesniedz pārskats par valsts risku ar informāciju par riska darījumiem ar katru valsti, ietverot informāciju par valsts riska pārņemšanu. Turklāt Latvijas Banka noteikusi ierobežojumus riska darījumiem ar B zonas valstīm (valstīm, kas nav OECD dalībvalstis): riska darījumu apmēru kopsumma ar vienas B zonas valsts rezidentiem nedrīkst pārsniegt 25% no kredītiestādes pašu kapitāla (ar Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas rezidentiem – 50% no kredītiestādes pašu kapitāla), bet riska darījumu apmēru kopsumma ar B zonas valstu rezidentiem nedrīkst pārsniegt kredītiestādes pašu kapitālu vairāk nekā divas reizes. Saskaņā ar Latvijas Bankas "Aktīvu un ārpusbilances saistību novērtēšanas noteikumiem" valsts risks ir viens no aizņēmēja kredīspējas novērtēšanas un uzkrājumu apjoma noteikšanas kritērijiem, tātad, vērtējot kredītu, bankām jāņem vērā arī valsts risks. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, tiek novērtētas vadības informācijas sistēmas, valsts riska pārvaldīšanas politikas un procedūru ievērošana un iekšējās kontroles efektivitāte.

Tirgus riski

12. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka bankām ir sistēmas, kas precīzi novērtē, uzrauga un atbilstoši kontrolē tirgus riskus; uzraudzības institūcijai jābūt pilnvarotai nepieciešamības gadījumā noteikt konkrētus limitus un/vai konkrētu kapitāla prasību tirgus riskiem.*

Lielā mērā atbilst. "Kredītiestāžu likumā" noteikti limiti tīrajai atklātajai ārvalstu valūtas pozīcijai katrā atsevišķā valūtā (10% no pašu kapitāla) un kopumā visās ārvalstu valūtās (20% no pašu kapitāla). Turklāt "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumos" noteikta kapitāla prasība ārvalstu valūtas kopējai tīrajai pozīcijai. Ar 2001. gada 1. janvāri ir spēkā kapitāla prasība pārējiem tirgus (pozīcijas, preču, norēķinu, darījuma partnera) riskiem, nodrošinot pilnīgu atbilstību šim principam. Kredītiestādēm jāizstrādā tirdzniecības portfeļa politika, kurā jānosaka iekšējie limiti dažādiem tirgus riskiem, t.sk. limiti dīleriem, darījumiem, finanšu instrumentiem, partneriem u.c. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, tiek analizēta atbilstība bankas izstrādātajām politikām un procedūrām, t.sk. novērtētas pieņemto limitu noteikšanas un to ievērošanas kontroles procedūras un iekšējās kontroles sistēmas kvalitāte.

Risku pārvaldīšana

13. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka bankām ir visaptverošs risku pārvaldīšanas process (t.sk. atbilstoša uzraudzība, ko veic valde un augstākā vadība), lai noteiktu, novērtētu, uzraudzītu un kontrolētu visus pārējos būtiskos riskus un, ja nepieciešams, turētu kapitālu, lai aizsargātos pret šiem riskiem.*

Lielā mērā atbilst. Latvijas Bankas "Ieteikumi kredītiestāžu iekšējās kontroles sistēmas izveidošanai" nosaka, ka kredītiestādei jāizstrādā un jāiesteno nepieciešamās politikas un kontroles procedūras būtisku kvantitatīvu risku pārvaldei, kā arī jālieto piemērotas procedūras kvantitatīvi nenosakāmu risku (piemēram, darbības risks, krāpniecība, izšķērdēšana, reputācijas risks, juridiskais risks) mazināšanai. Latvijas

Bankas "Likviditātes prasību izpildes noteikumi" nosaka, ka visām kredītiestādēm jāuztur likvidi aktīvi, kas ir pietiekami, lai jebkurā laikā apmierinātu kreditoru likumiskās prasības, un kas nevar būt mazāki par 30% no tekošo saistību kopsomas. Lai nodrošinātu informācijas tehnoloģiju sistēmu drošību, bankām jāievēro Latvijas Bankas "Banku informācijas tehnoloģijas drošības noteikumi", kas nosaka kārtību, kādā bankām jānodrošina tām piederošo informācijas un tehnisko resursu aizsardzība. Latvijas Bankā darbojas informācijas tehnoloģiju ekspertu grupa, kas pārbauda banku informācijas sistēmas. Lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību šim principam, jāizstrādā procentu likmju riska pārvaldes vadlīnijas.

Iekšējās kontroles sistēma

14. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jānosaka, ka bankām jāizveido iekšējās kontroles sistēmas, kas atbilstu banku darbību būtībai un apjomam. Iekšējās kontroles sistēmai jāietver skaidra pilnvaru un atbildības noteikšanas kārtība; saistību uzņemšanās bankas vārdā, maksājumu veikšanas un aktīvu un pasīvu uzskaites pienākumu nodalīšana; šo procesu saskaņošana; bankas aktīvu aizsardzība; atbilstošs neatkarīgs iekšējā un ārējā audita un regulējošo prasību ievērošanas dienests, lai pārbaudītu šo kontroles pasākumu un attiecīgo likumu un noteikumu stingru ievērošanu.*

Atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestāde nodrošina efektīvas iekšējās kontroles sistēmas izveidi un darbību, lai nodrošinātu visu kredītiestādes darbības būtisko risku identifikāciju, analīzi un pārvaldi, kā arī kredītiestādes aktīvu aizsardzību, vadībai sniegtās informācijas patiesumu un savlaicīgumu, likumu, Latvijas Bankas norādījumu un noteikumu, kredītiestādes politiku un procedūru ievērošanu. Saskaņā ar Latvijas Bankas "Ieteikumiem iekšējās kontroles sistēmas izveidošanai" iekšējās kontroles sistēmai jāaptver darbības plānošana, kredītiestādes organizatoriskā struktūra, risku pārvalde, atbilstoša grāmatvedības kārtošana un vadības informācijas sistēma. Veidojot iekšējās kontroles sistēmu, kredītiestādēm jāņem vērā apstiprinātā darbības stratēģija, operāciju apmērs, būtisko risku identifikācijas iespējas, uzskaites sistēmas atbilstība, aktīvu un informācijas sistēmu drošība un iespējas mainīt un uzlabot sistēmu, ja tas nepieciešams. Kredītiestādēm jānodrošina skaidra pienākumu sadale starp darbību veicējiem, pārbaudītājiem (apstiprinātājiem) un grāmatotājiem. Kredītiestādēm jāizveido iekšējā audita dienests, kura uzdevums ir veikt iekšējās kontroles sistēmas neatkarīgu uzraudzību. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestāžu gada pārskatus pārbauda Latvijas Bankas apstiprinātie ārējie auditori.

"Pazīsti savu klientu" noteikumi

15. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jānosaka, ka bankās jābūt atbilstošām politikām, praksei un procedūrām, t.sk. stingriem "pazīsti savu klientu" noteikumiem, lai veicinātu augstu ētikas un profesionālo standartu ievērošanu finanšu sektorā un nepieļautu, ka banku ar nodomu vai bez nodoma izmanto noziedzīgas personas.*

Atbilst. Saskaņā ar likumu "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" kredītiestādēm jāziņo par neparastiem finanšu darījumiem, kuriem piemīt vismaz viena no pazīmēm, kas ietvertas neparasto darījumu pazīmju sarakstā, kuru apstiprinājis Latvijas Republikas Ministru kabinets, kā arī par citiem darījumiem, kuri rada aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai legalizācijas mēģinājumu. Turklāt kredītiestādēm jāizstrādā iekšējās kontroles procedūras šā likuma prasību ievērošanai. Lai palīdzētu kredītiestādēm labāk identificēt aizdomīgus darījumus un izvairīties no šādu darījumu veikšanas, Latvijas Banka izstrādājusi "Aizdomīgu finanšu darījumu identifikācijas procedūru izstrādes ieteikumus", saskaņā

ar kuriem kredītiestādēm, ja ir pamats uzskatīt, ka klients darbojas citu personu interesēs, jāidentificē patiesie labuma guvēji, kā arī kredītiestādes darbiniekiem jāpārziņina klienta saimnieciskā darbība un tai atbilstošās naudas plūsmas. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, Latvijas Banka pārbauda kredītiestādes izstrādātās attiecīgās kontroles procedūras. Latvijas Bankas pienākums ir ziņot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam par finanšu darījumiem, kuriem piemīt neparasta finanšu darījuma pazīmes, ja par tiem nav ziņojusi kredītiestāde.

Nepārtrauktas banku uzraudzības metodes

Pārbaudes bankās un banku pārskatu analīze

16. princips. *Efektīvu banku uzraudzības sistēmu veido gan pārbaudes bankās, gan banku pārskatu analīze.*

Atbilst. Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes Uzraudzības daļas darbinieki veic gan pārbaudes kredītiestādēs, gan kredītiestāžu pārskatu analīzi, kas ļauj nodrošināt nepārtrauktu uzraudzības procesu. Pārskatu analīze tiek veikta, izmantojot statistikas pārskatus un regulējošo prasību ievērošanas pārskatus, kas regulāri tiek saņemti no kredītiestādēm. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" prasībām Latvijas Bankai vismaz reizi gadā jāpārbauda kredītiestādes darbība. Veicot pārbaudes kredītiestādēs, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem, tiek pārbaudīta to darbības atbilstība Latvijas Republikas likumu, Latvijas Bankas noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām, kā arī kredītiestādes politikām un procedūrām. Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbinieki savu darbību veic, ievērojot pārbaudīto veikšanas un kredītiestāžu aktīvu un risku analīzes pamatprincipus, kas iekļauti "Kuratoru darbības aprakstā" un "Pārbaudītāju rokasgrāmatā".

Uzraudzības kontakts

17. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pastāvīgiem kontaktiem ar bankas vadību un pilnīgi jāizprot iestādes darbība.*

Atbilst. Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes darbinieki (pārbaudītāji un kuratori) regulāri kontaktējas ar kredītiestāžu vadību, lai analizētu un novērtētu atsevišķu kredītiestāžu drošību un stabilitāti. Notiek pārrunas ar kredītiestāžu vadošajiem darbiniekiem, lai apspriestu kredītiestādes attīstības stratēģiju, tendences, struktūrvienību darbības efektivitāti, riska vadību un citus būtiskus jautājumus. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestādes pienākums ir informēt Latvijas Banku par visiem apstākļiem, kuri var būtiski ietekmēt kredītiestādes turpmāko darbību. Turklāt Latvijas Banka ir izveidojusi Kredītiestāžu uzraudzības komiteju, kuras sastāvā ir Latvijas Bankas padomes locekļi un kura nepieciešamības gadījumā analizē kredītiestāžu darbības problēmas.

Pārskati un ziņojumi

18. princips. *Banku uzraudzības institūcijas rīcībā jābūt līdzekļiem banku individuālo un konsolidēto regulējošo prasību izpildes un statistikas pārskatu saņemšanai, izskatīšanai un analīzei.*

Atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestādes pienākums ir Latvijas Bankas noteiktajos termiņos iesniegt visu tās pieprasīto informāciju, kas nepieciešama veiksmīgas uzraudzības veikšanai. Latvijas Banka regulāri saņem gan banku individuālos, gan konsolidētos pārskatus, kas tiek aritmētiski un loģiski pārbaudīti un analizēti. Pārskati (bilance, tās izvērsumi, peļņas un zaudējumu aprēķins, pārskati par regulējošo prasību izpildi u.c.) tiek izmantoti ikdienas uzraudzības procesā,

analizējot arī banku sektora darbību kopumā. Ja kredītiestāde noteiktajos termiņos nesniedz Latvijas Bankas funkciju veikšanai nepieciešamo informāciju, tai var tikt uzlikts naudas sods. Latvijas Bankas informācijas sistēmā ir izveidotas divas datu bāzes, kas dod iespēju apskatīt nepieciešamos pārskatus dinamikā, kā arī iegūt informāciju par kredītiestāžu akcionāriem, vadību, dibināšanu, organizatorisko struktūru u.c.

Pārbaudes kredītiestādēs un ārējais audits

19. princips. *Banku uzraudzības institūcijas rīcībā jābūt līdzekļiem, lai, veicot pārbaudes bankās vai izmantojot ārējos auditorus, neatkarīgi pārbaudītu uzraudzības informāciju.*

Atbilst. Latvijas Bankai iesniegtie pārskati tiek pārbaudīti vismaz reizi gadā, kad tiek veiktas kredītiestāžu darbības pārbaudes. Lai plānotu un veiktu pārbaudes un sniegtu pārskatu par tām, pārbaudītāji izmanto "Pārbaudītāju rokasgrāmatu", kurā ietverts detalizēts katras pārbaudāmās darbības apraksts, uzdevumi un pārbaudīšanas kārtība. Atsevišķos gadījumos Latvijas Banka izmanto arī starptautisko auditorfirmu pakalpojumus, aicinot veikt kredītiestāžu pusgada auditus vai pārbaudes, pievēršot uzmanību konkrētām kredītiestāžu darbības jomām un to iekšējai kontroles sistēmai. Pārskatu patiesums tiek pārbaudīts, arī analizējot auditētos kredītiestāžu gada pārskatus. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" Latvijas Banka apstiprina auditorus, kuri ir tiesīgi veikt kredītiestādes gada pārskatu pārbaudi atbilstoši Starptautiskajiem revīzijas standartiem.

Konsolidētā uzraudzība

20. princips. *Būtiska banku uzraudzības sastāvdaļa ir uzraudzības institūcijas spēja veikt bankas grupas konsolidēto uzraudzību.*

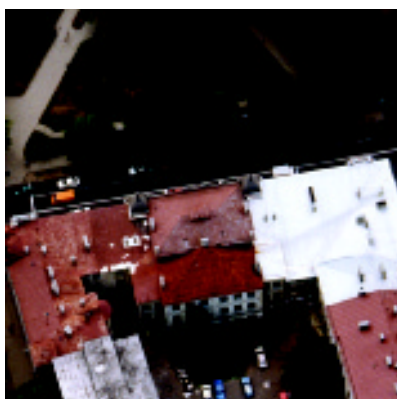
Lielā mērā atbilst. Kredītiestādei, kura ir citu kredītiestāžu vai finanšu iestāžu mātesuzņēmums, kurai citās kredītiestādēs vai finanšu iestādēs tieši vai netieši pieder 20 un vairāk procentu no pamatkapitāla vai balsstiesīgo akciju skaita vai kuras mātesuzņēmums ir Latvijā reģistrēta finanšu pārvaldītājsabiedrība, kredītiestāžu darbību regulējošās prasības jāievēro, pamatojoties uz konsolidētajiem finanšu pārskatiem. "Kredītiestāžu likums" nosaka, ka iesniegtās informācijas patiesuma novērtēšanai Latvijas Banka drīkst veikt iekšējās pārbaudes uzņēmumos (uzņēmējāsabiedrībās), kuru finanšu pārskati tiek konsolidēti. Lai nodrošinātu šā principa pilnīgu ievērošanu, sagatavots "Kredītiestāžu likuma" grozījumu projekts, kurā paredzētas Latvijas Bankas tiesības pieprasīt, lai jebkura kredītiestāde pārtrauktu ciešas attiecības ar trešajām personām (t.sk. saistītajiem uzņēmumiem), vai aizliegt tai kārtot ar šīm personām darījumus, ja šādas attiecības varētu apdraudēt kredītiestādes stabilitāti vai traucētu Latvijas Bankai veikt uzraudzību. Paredzēts, ka pirms ciešu attiecību nodibināšanas kredītiestādei jāsaņem Latvijas Bankas atļauja.

Informācijas sagatavošanas prasības

Adekvāta un patiesa uzskaitē

21. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jābūt pārliecinātai, ka katra banka kārtogrāmatvedību saskaņā ar konsekventu grāmatvedības politiku un praksi, kas ļauj uzraudzības institūcijai gūt patiesu priekšstatu par bankas finansiālo stāvokli un tās darbības ienesīgumu, un ka banka regulāri publicē finanšu pārskatus, kas patiesi atspoguļo tās stāvokli.*

Atbilst. Kredītiestādēm grāmatvedība jākārtoti atbilstoši Starptautiskajiem grāmat-

vedības standartiem, Latvijas Republikas likumam "Par grāmatvedību" un Latvijas Bankas norādījumiem un noteikumiem. Latvijas Banka kontrolē un pastāvīgi pārbauda kredītiestāžu grāmatvedības politiku un analizē grāmatvedības, kontroles, novērtēšanas un pārskatu sagatavošanas procedūras. Par grāmatvedības datu patiesumu ir atbildīgs kredītiestādes valdes priekšsēdētājs. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" kredītiestādēm jā sagatavo gada pārskats, kura patiesumu pārbauda Latvijas Bankas apstiprinātas auditorfirmas (krājaizdevu sabiedrībām – arī revidenti). Pēc apstiprināšanas saīsināts gada pārskats un revidentu atzinums jāpublicē presē, bet pilnam gada pārskatam jābūt brīvi pieejamam kredītiestādē. Katru ceturksni bankas, kurām atļauts piesaistīt fizisko personu noguldījumus, laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicē bilanci un peļņas (zaudējumu) rādītājus, bet Latvijas Banka sniedz komentārus, ja publikācijā norādītais pašu kapitāla apjoms neatbilst Latvijas Bankas novērtējumam.

Uzraudzības institūciju oficiālās pilnvaras

Koriģējošie pasākumi

22. princips. Banku uzraudzības institūcijas rīcībā jābūt atbilstošiem uzraudzības līdzekļiem savlaicīgai koriģējošu pasākumu veikšanai, ja bankas nav ievērojušas saprātīgās prasības (piemēram, minimālās kapitāla pietiekamības rādītājs), ja konstatēti normatīvo aktu prasību pārkāpumi vai ja citādi tiek apdraudēti noguldītāji. Ārkārtas situācijās uzraudzības institūcijai jābūt tiesīgai atsaukt licenci bankas darbībai vai ierosināt tās atsaukšanu.

Lielā mērā atbilst. "Kredītiestāžu likums" nosaka Latvijas Bankas rīcību gadījumos, kad kredītiestāde neievēro likumā noteiktās regulējošās prasības, Latvijas Bankas norādījumus un noteikumus, darbības ierobežojumus vai ja apdraudēta noguldītāju drošība. Latvijas Bankai ir tiesības sodīt kredītiestādi administratīvi, noteikt kredītiestādei daļējus vai pilnīgus darbības ierobežojumus līdz kredītiestādes darbībā konstatēto nepilnību novēršanai vai atsaukt licenci, ja pārkāpumi ir būtiski un ilglaicīgi. Fiziskā persona var tikt saukta pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības. Latvijas Bankai ir tiesības pastiprināt uzraudzības kārtībā iecelt savu pilnvarnieku, kas pastāvīgi novērtē kredītiestādes stāvokli un ir tiesīgs veikt nepieciešamos pasākumus kredītiestādes darbības stabilizēšanai. Lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību šim principam, ir sagatavots "Kredītiestāžu likuma" grozījumu projekts, kas paredz Latvijas Bankas pilnvaras pārtraukt jebkuru kredītiestādes darbību, kura apdraud vai varētu apdraudēt kredītiestādes drošību un stabilitāti.

Pārrobežu banku darbība

Ārvalstīs atvērto filiāļu uzraudzība

23. princips. Banku uzraudzības institūcijai jāveic starptautiski aktīvu banku organizāciju vispārēja konsolidētā uzraudzība, atbilstoši pārbaugot visus šo banku organizāciju veiktās darbības aspektus visā pasaulē un piemērojot tiem kredītiestāžu darbību regulējošās prasības, vispirms banku filiālēs, kopuzņēmumos un meitasuzņēmumos ārvalstīs.

Lielā mērā atbilst. Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" Latvijas Banka veic kredītiestāžu uzraudzību, pamatojoties uz konsolidētajiem finanšu pārskatiem, un ir tiesīga veikt pārbaudes uzņēmumos, kuru finanšu pārskati tiek konsolidēti. Kredītiestādei jānodrošina, lai visos uzņēmumos, kuru finanšu pārskati tiek konsolidēti, būtu efektīva iekšējās kontroles sistēma, kas nodrošina patiesas informācijas sa-

gatavošanu uzraudzības veikšanai, un riska vadības sistēma, kas ļauj bankai nepārtraukti pārbaudīt riska darījumus grupas ietvaros. Atbilstoši Latvijas Bankas "Kreditīestāžu darbības licenču un atļauju izsniegšanas noteikumiem" Latvijas Banka izsniedz bankai atļauju filiāles atvēršanai ārvalstīs, ja attiecīgajā ārvalstī spēkā esošie normatīvie akti ļauj Latvijas Bankai veikt regulāras bankas filiāles darbības pārbaudes ārvalstī un nekavē sniegt Latvijas Bankai uzraudzības veikšanai nepieciešamo informāciju. Lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību principam, ir sagatavots "Kreditīestāžu likuma" grozījumu projekts, kas dos tiesības Latvijas Bankai pieprasīt, lai jebkura kredītiestāde pārtrauktu ciešas attiecības ar trešajām personām (t.sk. saistītajiem uzņēmumiem), vai aizliegt tai kārtot darījumus ar šīm personām, ja šādas attiecības varētu apdraudēt kredītiestādes stabilitāti vai traucēt Latvijas Bankai veikt uzraudzību. Paredzēts, ka pirms ciešu attiecību nodibināšanas kredītiestādei jāsaņem Latvijas Bankas atļauja.

Starptautiskā koordinēšana

24. princips. *Galvenā konsolidētās uzraudzības sastāvdaļa ir kontaktu dibināšana un informācijas apmaiņa ar citām uzraudzības institūcijām, vispirms ar uzņēmējvalsts uzraudzības institūcijām.*

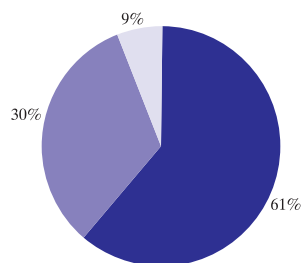
Lielā mērā atbilst. Atbilstoši "Kreditīestāžu likumam" Latvijas Bankai ir tiesības saskaņā ar savstarpēju vienošanos ārvalstu uzraudzības institūcijām kā tālāk neizpaužamu sniegt uzraudzības veikšanai nepieciešamo informāciju. Latvijas Banka 2000. gada 19. jūlijā parakstīja sadarbības līgumu ar Lietuvas Banku, kas kā uzņēmējvalsts uzraudzības institūcija veic Latvijas bankas meitasuzņēmuma uzraudzību. Līgumā noteikti mītnes zemes un uzņēmējvalsts uzraudzības institūciju pienākumi un informācijas apmaiņas procedūras. Pilnīga atbilstība šim principam tiks nodrošināta, kad sadarbības līgums ar Lietuvas Banku tiks īstenots.

Nacionālais režīms

25. princips. *Banku uzraudzības institūcijai jāpieprasa, lai ārvalstu banku vietējās operācijas tiktu veiktas atbilstoši iekšzemes bankām noteiktajām augstajām prasībām, un konsolidētās uzraudzības nolūkā tai jābūt pilnvarotai veikt nepieciešamās informācijas apmaiņu ar šādu banku mītnes zemes uzraudzības institūciju.*

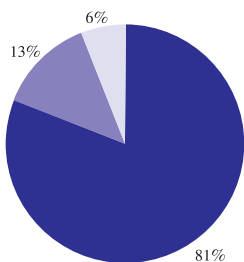
Atbilst. Latvijas Banka uzrauga arī ārvalstu banku meitasuzņēmumus un nodaļas (filiāles). Meitasuzņēmumu uzraudzībā, tāpat kā citu banku uzraudzībā, ir saistoši Latvijas Republikas likumi un Latvijas Bankas norādījumi un noteikumi. Ārvalstu banku nodaļu (filiāļu) uzraudzībā atšķirīgs ir tikai iesniedzamo pārskatu skaits – filiālēm nav pamatkapitāla, tāpēc nav jāiesniedz pārskati par rādītājiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz pašu kapitālu. Ja ārvalstu banka vēlas saņemt licenci nodaļas (filiāles) atvēršanai, tai jāatbilst šādiem kritērijiem: attiecīgās ārvalsts banku uzraudzības institūcija uz globāli konsolidētu banku finanšu pārskatu pamata nodrošina pienācīgu, pilnīgu, efektīvu un starptautiskajiem banku uzraudzības standartiem atbilstošu uzraudzību. Ārvalstu kredītiestāžu uzraudzības institūcijām ir tiesības Latvijā veikt pārbaudes attiecīgās ārvalsts banku nodaļās (filiālēs) un pārstāvniecībās, kā arī tajās Latvijas bankās, kurām kāda attiecīgās ārvalsts banka ir mātesuzņēmums. Latvijas Banka, darbojoties kā uzņēmējvalsts uzraudzības institūcija, ir parakstījusi sadarbības līgumus ar Somijas, Igaunijas, Vācijas un Lietuvas banku uzraudzības institūcijām.

1. attēls

BANKAS DALĪJUMĀ PĒC AKTĪVU LIELUMA
(1999. gada beigās; %)

■ Aktīvi virs 100 milj. latu (5 bankas)
■ Aktīvi no 50 līdz 100 milj. latu (10 banku)
■ Aktīvi līdz 50 milj. latu (9 bankas)

(2000. gada beigās; %)

■ Aktīvi virs 100 milj. latu (8 bankas)
■ Aktīvi no 50 līdz 100 milj. latu (8 bankas)
■ Aktīvi līdz 50 milj. latu (6 bankas)

BANKU SEKTORA STRUKTŪRA**Banku attīstības tendences**

1999. gada beigās Latvijā darbojās 23 bankas, *Société Générale* (Francija) Rīgas nodaļa un *Dresdner Bank AG* (Vācija) pārstāvniecība Rīgā.

2000. gadā Latvijas Banka licenci kredītiestādes darbībai izsniedza *Merita Bank Plc.* (Somija) Rīgas filiālei.

Latvijas Banka izsniedza atļauju banku reorganizācijai šādām bankām: a/s komercbankas "Ventspils Apvienotā Baltijas Banka" pievienošanai a/s "Hansabanka" un a/s "Merita-Nordbanken Latvia" pārreģistrēšanai par citu, ar kredītiestāžu darbību nesaistītu, uzņēmēj sabiedrību. *Société Générale* Rīgas nodaļai Latvijas Banka atļāva veikt pašlikvidāciju. Kredītiestādēm, kuras reorganizācijas un pašlikvidācijas rezultātā beidza pastāvēt, tika atsaukta licence kredītiestādes darbībai.

2000. gada beigās Latvijas Republikā darbojās 21 banka (sk. 1. pielikumu), *Merita Bank Plc.* Rīgas filiāle (tālāk tekstā – bankas) un *Dresdner Bank AG* pārstāvniecība Rīgā.

Latvijā turpinājās banku kapitāla koncentrācija. Banku sektora aktīvos turpināja palielināties lielāko banku aktīvu īpatsvars (bankas dalījumā pēc aktīvu lieluma sk. 1. att.).

BANKU DARBĪBA

Aktīvi

2000. gadā bankas bija pārvarējušas Krievijas finanšu krīzes sekas un to darbības rezultāti apliecināja pozitīvas attīstības tendences. Banku aktīvi palielinājās par 37.5% un sasniedza 2 698.5 milj. latu (sk. 2. att.).

Aktīvu struktūra

Attīstoties banku sektoram, aktīvu posteņu atšķirīgais izaugsmes temps izraisīja pārmaiņas banku aktīvu struktūrā (sk. 3. att.).

Banku prasības pret kredītiestādēm ir otrais lielākais banku aktīvu postenis. 2000. gadā banku prasību kopapjoms pret OECD valstu kredītiestādēm pieauga 1.7 reizes (sk. 4. att.), jo strauji attīstījās norēķinu operācijas un bankas piedāvāja jaunus modernus norēķinu pakalpojumus.

Vērtspapīri

Būtiski palielinājās banku ieguldījumi vērtspapīros (pieaugums – 55.4%). To īpatsvars banku aktīvos palielinājās līdz 19.0%. Parāda vērtspapīros ar fiksētu ienākumu veikto ieguldījumu kopapjoms (neieskaitot valdības vērtspapīrus) palielinājās 2.4 reizes.

Kredīti

Banku kredītportfelis 2000. gada beigās salīdzinājumā ar 1999. gada beigām pieauga par 27.8% (līdz 1 086.7 milj. latu).

Pārskata gadā turpināja palielināties rezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars banku kredītportfelī. 2000. gada beigās 86.5% no kredītu atlikuma bija izsniegts iekšzemes aizņēmējiem. Rezidentiem izsniegto kredītu atlikuma un no tiem piesaistīto noguldījumu atlikuma īpatsvara pieaugums liecina par to, ka Latvijas bankas arvien vairāk orientējas uz iekšzemes tirgu.

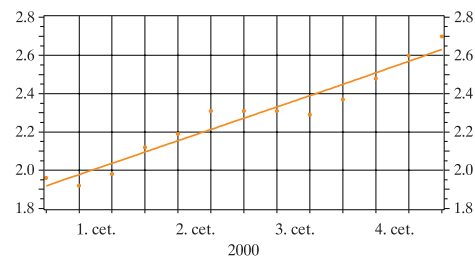
2000. gadā tirdzniecība, apstrādes rūpniecība, kā arī transports, glabāšana un sakari saņēma attiecīgi 26.3%, 22.6% un 12.6% no iekšzemes uzņēmumiem izsniegtajiem kredītiem.

Bankas galvenokārt kredītēja iekšzemes uzņēmumu apgrozāmo līdzekļu palielināšanu. 38.7% no iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma bija komerckredīts, bet pamatlīdzekļu iegādei un investīciju projektu finansēšanai paredzētā industriālā kredīta atlikuma īpatsvars pieauga no 25.0% līdz 27.5%.

2000. gadā iekšzemes privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 68.6% (sk. 5. att.). Attīstījās hipotekārā

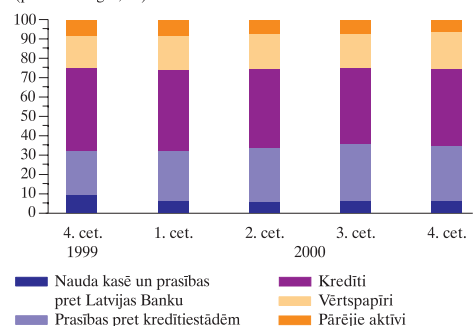
2. attēls

BANKU AKTĪVI
(perioda beigās; mljrd. latu)

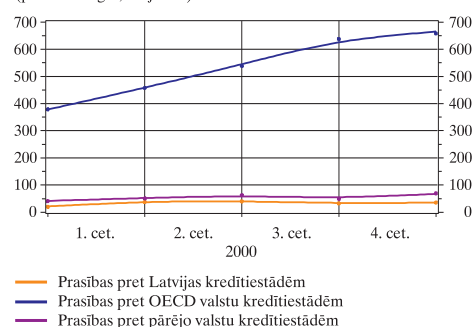
3. attēls

BANKU AKTĪVU STRUKTŪRA
(perioda beigās; %)

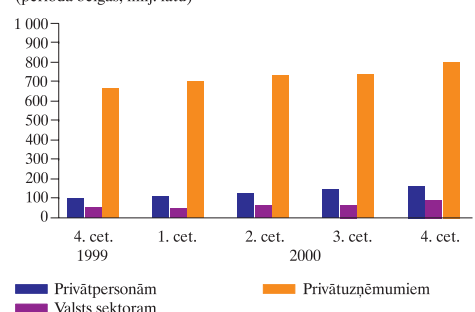
4. attēls

BANKU PRASĪBAS PRET KREDĪTIESTĀDĒM
(perioda beigās; milj. latu)

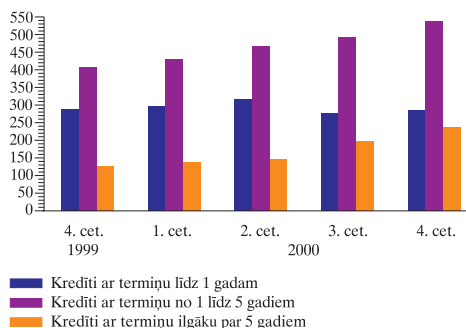

5. attēls

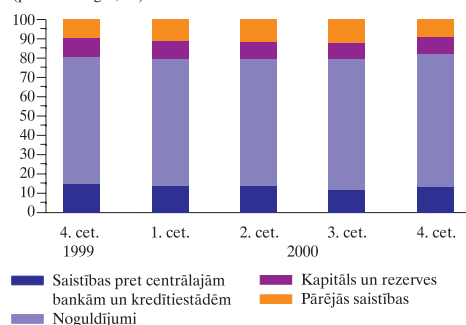
BANKU IZSNIEGTO KREDĪTU STRUKTŪRA
(perioda beigās; milj. latu)

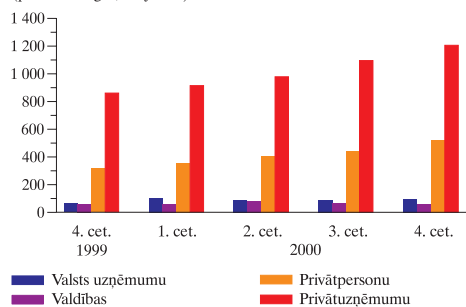
6. attēls

BANKU KREDĪTPORTFELA TERMIŅSTRUKTŪRA
(perioda beigās; neieskaitot tranzītkredītus; milj. latu)

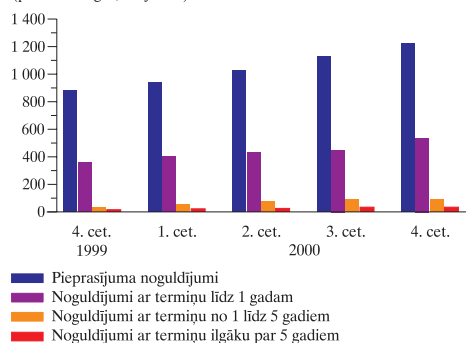
7. attēls

BANKU PASĪVU STRUKTŪRA
(perioda beigās; %)

8. attēls

BANKĀS VEIKTIE NOGULDĪJUMI AVOTU DALĪJUMĀ
(perioda beigās; milj. latu)

9. attēls

BANKĀS VEIKTO NOGULDĪJUMU TERMIŅSTRUKTŪRA
(perioda beigās; milj. latu)

kreditēšana. Hipotēku kredīta atlikums pieauga par 91.0%, bet tā īpatsvars banku kredītportfelī palielinājās no 7.2% līdz 10.9%.

Kredītu termiņstruktūrā notika pozitīvas pārmaiņas. Palielinājās to kredītu apjoms, kuru termiņš ilgāks par 5 gadiem. Šādu kredītu īpatsvars banku kredītportfelī 1999. gada beigās bija 15.3% un 2000. gada beigās – 22.2% (kredītu, neieskaitot tranzītkredītus, atlikumu termiņstruktūru sk. 6. att.).

Pasīvi**Pasīvu struktūra**

Saistību veidu atšķirīgais izaugsmes temps izraisīja pārmaiņas banku pasīvu struktūrā (sk. 7. att.). Noguldījumi joprojām bija lielākais līdzekļu piesaistīšanas avots, un to īpatsvars banku pasīvos palielinājās no 65.8% 1999. gada beigās līdz 69.1% 2000. gada beigās.

Kaut gan 2000. gadā Latvijas banku saistības pret kredītiestādēm palielinājās par 29.2%, to īpatsvars banku pasīvos samazinājās par 0.7 procentu punktiem.

Noguldījumi

Noguldījumu atlikums bankās 2000. gada beigās salīdzinājumā ar 1999. gada beigām pieauga par 44.5%, sasniedzot 1 864.6 milj. latu. Būtiski palielinājās privātpersonu un privātuzņēmumu noguldījumu atlikums (attiecīgi par 62.6% un 41.4%), liecinot par valsts tautsaimniecības izaugsmi (noguldījumu dinamiku avotu dalījumā sk. 8. att.).

Rezidentu noguldījumu atlikums pieauga par 33.1% un bija 896.7 milj. latu. Vienlaikus palielinājās nerezidentu noguldījumu atlikums (par 56.9%), un to īpatsvars sasniedza 51.9% no noguldījumu kopapjoma.

Pozitīvas pārmaiņas bija vērojamas noguldījumu termiņstruktūrā – pieauga īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa noguldījumu īpatsvars. Salīdzinājumā ar 1999. gada beigām pieprasījuma noguldījumu īpatsvars 2000. gada beigās samazinājās no 68.3% līdz 65.1%, bet īstermiņa noguldījumu atlikums pieauga par 48.9% un sasniedza 29.0% no noguldījumu kopapjoma (noguldījumu atlikumu termiņstruktūru sk. 9. att.).

Kapitāls un rezerves

Saskaņā ar "Kredītiestāžu likuma" prasību banku apmaksātais pamatkapitāls no 2000. gada 1. janvāra nedrīkst būt mazāks par 5 milj. eiro, pārrēķinot latos pēc Latvijas Bankas noteiktā eiro kursa. Visas bankas ievēroja šo likuma prasību.

2000. gada beigās banku apmaksātā pamatkapitāla kopapjoms bija 201.6 milj. latu (par 3.3% mazāks nekā

1999. gada beigās), jo a/s "MeritaNordbanken Latvia" bija pārreģistrēta par citu, ar kredītiestāžu darbību nesaistītu, uzņēmēj sabiedrību un a/s "Pirmā Latvijas Komerčbanka" apmaksātā pamatkapitāla samazinājuma apjoms bija lielāks nekā sešu banku pamatkapitāla apjoma palielinājums (apmaksātā pamatkapitāla apjomu sk. 10. att.).

2000. gada beigās ārvalstu kapitāla īpatsvars banku apmaksātajā pamatkapitālā (69,9%) bija par 3,7 procentu punktiem lielāks nekā 1999. gada beigās.

Ārvalstu ieguldījumi tika veikti piecās bankās, un 12 bankās ārvalstu akcionāriem piederēja vairāk nekā 50% no to pamatkapitāla. Sešas bankas bija ārvalstu banku meitasuzņēmumi (a/s "Hansabanka", a/s "Latvijas Unibanka", a/s "Saules banka", a/s "Vereinsbank Rīga", a/s "Latvijas Biznesa banka" un a/s "Pirmā Latvijas Komerčbanka").

Latvijas valsts joprojām bija vienīgā a/s "Latvijas Hipotēku un zemes banka" īpašniece, un a/s "Latvijas Krājbanka" valstij joprojām piederēja 41,8% no bankas pamatkapitāla.

2000. gadā turpināja būtiski palielināties Igaunijas, Zviedrijas un Vācijas kapitāla īpatsvars Latvijas banku pamatkapitālā (attiecīgi par 3,5, 7,0 un 4,0 procentu punktiem). Tas saistīts ar divu lielu Skandināvijas banku – *Skandinaviska Enskilda Banken AB* un *FöreningsSparbanken AB (Swedbank)* – ietekmes nostiprināšanos Baltijas finanšu tirgū un Vācijas bankas *Norddeutsche Landesbank Girozentrale* ieņēmumu Latvijas banku sektorā. Banku pamatkapitāla struktūrā iezīmējās pozitīva tendence – turpināja samazināties ārzonas valstīs reģistrētu banku akcionāru un to īpašnieku uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) skaits un šo ieguldītāju kapitāla īpatsvars banku pamatkapitālā (salīdzinājumā ar 1999. gada beigām – par 9,2 procentu punktiem; banku pamatkapitāla struktūras dinamiku sk. 11. att.).

Lai gan banku skaits samazinājās, banku kapitāla un rezervju kopajoms palielinājās. Bankas kļuva labāk kapitalizētas – pieauga banku apmaksātā pamatkapitāla apjoms un palielinājās to pelnītspēja.

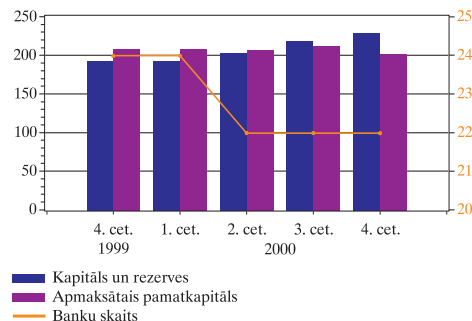
Pelnītspēja

Banku 2000. gada peļņa bija 38,3 milj. latu. Galvenie banku ienākumu avoti bija kredītu procentu ienākumi un komisijas naudas ienākumi (attiecīgi 55,8% un 23,8% no kopējiem ienākumiem; banku ienākumu un izdevumu dinamiku sk. 12. att.). Paplašinoties banku sniegtajam pakalpojumu klāstam, palielinājās gan kredītu procentu ienākumi, gan komisijas naudas ienākumi.

Uzlabojoties kredītu kvalitātei, par 54,5% pieauga uzkrājumu samazināšanas ienākumi, sasniedzot 9,1% no banku ienākumu kopapjoma.

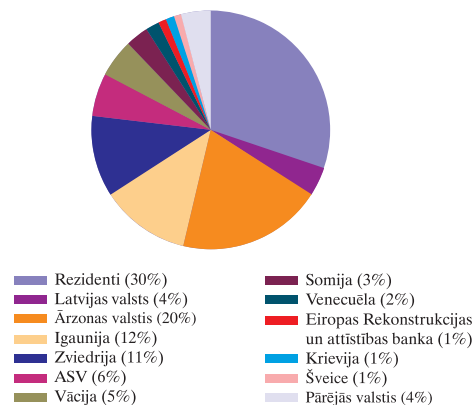
10. attēls

BANKU KAPITĀLS UN REZERVES
(perioda beigās; milj. latu)

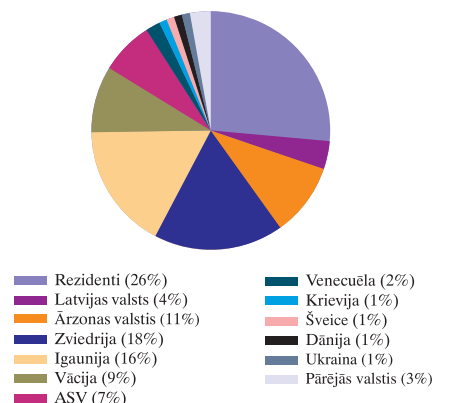

11. attēls

BANKU PAMATKAPITĀLA STRUKTŪRA
(1999. gada beigās; %)

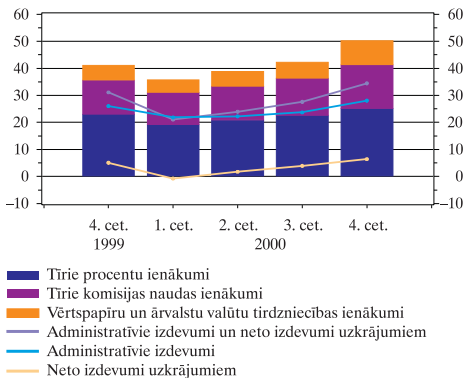

(2000. gada beigās; %)

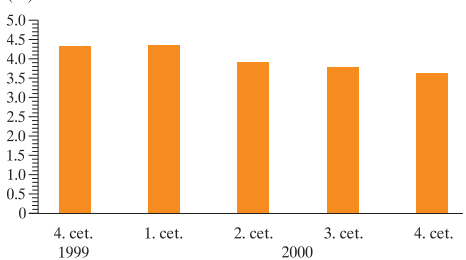
12. attēls

BANKU IENĀKUMI UN IZDEVUMI
(milj. latu)

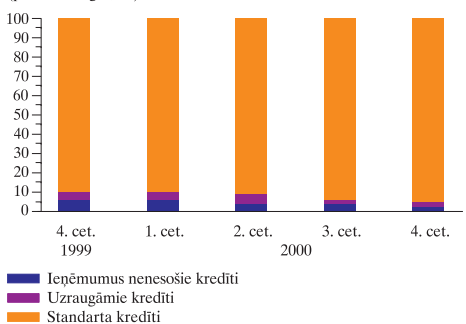
13. attēls

BANKU ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU UN AKTĪVU ATTIECĪBA
(%)

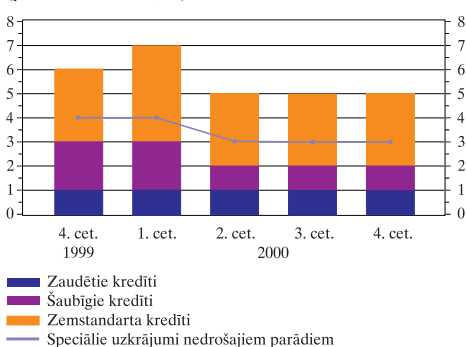
14. attēls

BANKU KREDĪTPORTFELIS
(perioda beigās; %)

15. attēls

BANKU IEŅĒMUMUS NENESOŠIE KREDĪTI
(pret kredītu atlikumu; %)

2000. gadā bankas palielināja ieguldījumus OECD valstu vērtspapīros, tāpēc auga vērtspapīru tirdzniecības ienākumi.

Palielinoties banku sektora aktīviem, pieauga administratīvie izdevumi, bet administratīvo izdevumu un aktīvu attiecība turpināja samazināties no 4.3% 1999. gada beigās līdz 3.6% 2000. gada beigās (sk. 13. att.).

Banku sektora aktīvu atdeve (ROA) 1999. gada beigās bija 1.0%, bet 2000. gadā tā pieauga (2000. gada beigās – 1.6%), savukārt kapitāla atdeve palielinājās attiecīgi no 11.2% līdz 18.6%.

Kredītu kvalitāte

Arast jaunus noieta tirgus, sevišķi rietumos, ir grūtāk, un tam vajadzīgs laiks. 1999. gadā eksports pakāpeniski pieauga, īpaši uz ES valstīm. Tāpēc 2000. gadā kredītu kvalitāte mainījās, un samērā droši var prognozēt, ka tā pamazām turpinās uzlaboties. 2000. gada beigās banku kredītportfeļa kvalitāte bija šāda: 93.3% izsniegto kredītu bankas novērtēja kā standarta, 2.1% – kā uzraugāmos, bet 4.6% – kā ieņēmumus nenesošos kredītus (sk. 14. att.).

Būtiski augot kredītēšanas apjomam, vienlaikus samazinājās gan nedrošo aizdevumu īpatsvars kredītportfelī, gan to kopapjoms. 2000. gadā ieņēmumus nenesošajiem kredītiem pilnībā izveidoti uzkrājumi, tādējādi samērā liels ieņēmumus nenesošo kredītu īpatsvars nerada draudus banku stabilitātei, jo šādiem kredītiem atbilstoši Latvijas Bankas stingrajām speciālo uzkrājumu veidošanas prasībām izveidoti pietiekami uzkrājumi (sk. 15. att.).

Lielle riska darījumi

Saskaņā ar "Kredītiestāžu likumu" liello riska darījumu (darījumi, kuru apjoms pārsniedz 10% no pašu kapitāla) kopapjoms nedrīkst pārsniegt kredītiestādes pašu kapitālu vairāk par astoņām reizēm. 1999. gada beigās liello riska darījumu kopapjoma attiecība pret banku pašu kapitālu bija 175.2%, bet 2000. gada beigās – 187.8%. Visas bankas ievēroja šo "Kredītiestāžu likumā" noteikto banku darbību regulējošo prasību.

Kapitāla pietiekamība

Banku pašu kapitāla attiecība pret svērto aktīvu un ārpusbilances posteņu kopapjomu (kapitāla pietiekamība) nosaka ar risku saistīto aktīvu un ārpusbilances posteņu daļu, kurai vienmēr jābūt segtai ar pašu kapitālu. Saskaņā ar banku darbību regulējošajām prasībām kapitāla pietiekamība nedrīkst būt mazāka par 10%.

Banku kapitāla pietiekamības rādītājs bija augstāks nekā noteiktā minimālā kapitāla pietiekamības prasība (sk. 16. att.).

2000. gadā banku kapitāla pietiekamības rādītājs samazinājās, jo pieauga banku aktīvu kopapjoms un neadekvāti palielinājās banku svērtie riska aktīvi (sk. 17. att.).

Gandrīz pusei banku 2000. gada beigās kapitāla pietiekamība pārsniedza 16% (sk. 18. att.). Šo banku aktīvu īpatsvars banku kopējos aktīvos 2000. gada beigās bija tikai 15.5%. Piecu lielāko banku, kuru aktīvi sasniedza 62.8% no banku aktīviem, kapitāla pietiekamība bija 10–15%.

Likviditātes risks

Latvijas Banka noteikusi, ka kredītiestādēm saistību izpildei jāuztur likvidie aktīvi pietiekamā apjomā, bet ne mazāk kā 30% no tekošo saistību kopapjoma (minimālā likviditātes prasība). Par likvidiem aktīviem uzskatāmi šādi neapgrūtinātie aktīvi: nauda kasē, prasības uz pieprasījumu pret Latvijas Banku un maksāspējīgajām kredītiestādēm, tās prasības pret Latvijas Banku un maksāspējīgajām kredītiestādēm, kuru atlikušais atmaksas termiņš nepārsniedz 30 dienu, un noguldījumi ar citu termiņu, ja līgumā paredzēta iespēja izņemt šos noguldījumus pirms noteiktā termiņa (atskaitot līgumsodu par saistību pirmstermiņa izpildi, ja tāds paredzēts), ieguldījumi vērtspapīros, ja tiem ir pastāvīgs, neierobežots tirgus, t.i., tos var pārdot isā laikā bez ievērojamiem zaudējumiem vai izmantot par nodrošinājumu kredītu saņemšanai. Tekošās saistības ir pieprasījuma saistības un saistības, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz 30 dienu.

Bankām katru dienu jākontrolē likviditāte, jānovērtē un jāplāno aktīvu un saistību termiņstruktūra. Bankas uztur likvidos aktīvus pietiekamā apjomā, un šī politika vērtējama kā piesardzīga (sk. 19. att.).

Pieaugot banku tekošajām saistībām, bankas palielināja likvido aktīvu apjomu, un 2000. gada beigās tas sasniedza 66% no tekošo saistību kopsummas, tādējādi nodrošinot pietiekamu likviditāti noguldītāju prasību apmierināšanai. Turklāt prasības pret OECD dalībvalstu kredītiestādēm sasniedza 50.9% no likvidajiem aktīviem.

Banku aktīvu un saistību termiņstruktūra liecina par piesaistīto pieprasījuma resursu pārpalikumu un ar termiņu ilgāku par 1 mēnesi piesaistīto resursu iztrūkumu attiecībā pret aktīvu izvietojumu (sk. 20. att.).

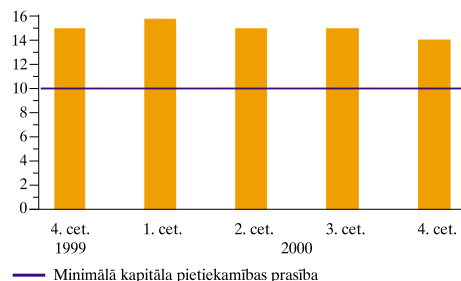
Vairākas bankas 2000. gadā veiksmīgi piesaistīja ilgtermiņa ārvalstu finansējumu. Saistību ar termiņu ilgāku par 1 gadu īpatsvara pieaugums ļauj bankām daudz drošāk veikt attiecīgā termiņa kredīvēšanu.

Valūtas risks

"Kredītiestāžu likumā" noteikti ārvalstu valūtas pozīciju ierobežojumi kredītiestādēm (ārvalstu valūtu atklātā pozīcija

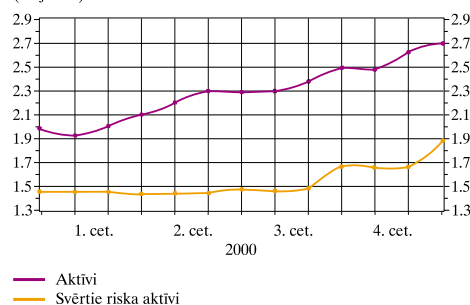
16. attēls

BANKU KAPITĀLA PIETIEKAMĪBA (perioda beigās; %)

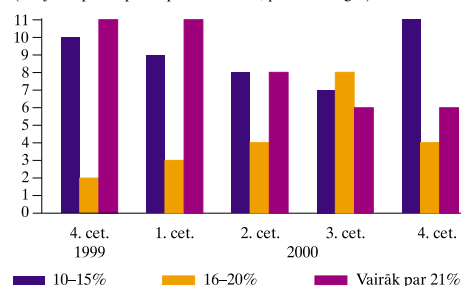
17. attēls

BANKU SVĒRTIE RISKA AKTĪVI (milj. latu)

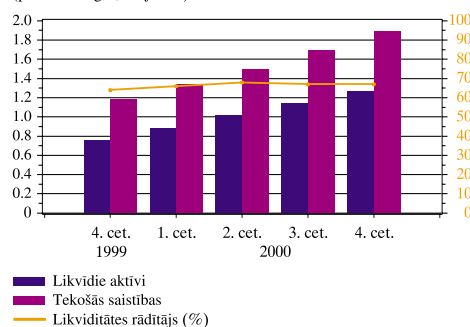
18. attēls

BANKU SKAITS (dalījumā pēc kapitāla pietiekamības; perioda beigās)

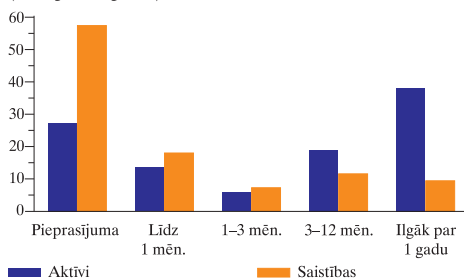

19. attēls

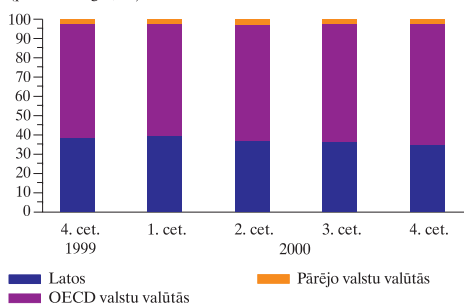
BANKU LIKVIDITĀTE (perioda beigās; milj. latu)

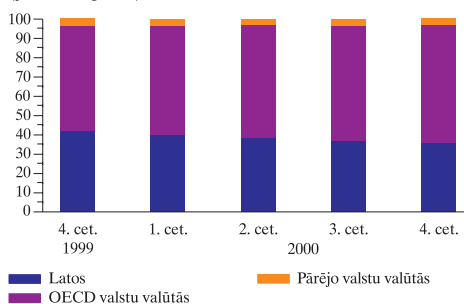
20. attēls

BANKU AKTĪVU UN SAISTĪBU TERMIŅSTRUKTŪRA
(2000. gada beigās; %)

21. attēls

BANKU AKTĪVI VALŪTU DALĪJUMĀ
(perioda beigās; %)

22. attēls

BANKU PASĪVI VALŪTU DALĪJUMĀ
(perioda beigās; %)

atsevišķā ārvalstu valūtā nedrīkst pārsniegt 10% no pašu kapitāla, bet kopumā visās ārvalstu valūtās – 20% no pašu kapitāla).

Uzņēmumiem arvien aktīvāk pievēršoties rietumu tirgiem un gūstot ienākumus ārvalstu valūtās par savu produkciju, pieauga ārvalstu valūtu apjoms banku saistībās, un, ievērojot valūtas risku, bankas attiecīgi izvietoja aktīvus (banku aktīvu un pasīvu valūtu dalījumā sk. 21. un 22. att.). Banku aktīvu un pasīvu apjoma valūtu dalījumā starpība (1–3 procentu punkti) nepārsniedz "Kredītiestāžu likumā" noteiktos ārvalstu valūtas pozīciju ierobežojumus.

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU DARBĪBA

Līdz 2000. gada 31. decembrim licenci kredītiestādes darbībai bija saņēmušas 17 krājaizdevu sabiedrības, bet divas no tām vēl nebija reģistrētas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā un uzsākušas darbību.

Latvijas krājaizdevu sabiedrību attīstībā 2000. gadā bija vērojamas pozitīvas tendences. Valstī izveidojās vairākas jaunas krājaizdevu sabiedrības. Krājaizdevu sabiedrību aktīvi (sk. 23. att.) pieauga par 51.5%, pārskata gada beigās sasniedzot 1 026.2 tūkst. latu (0.04% no kredītiestāžu aktīviem; 1999. gada beigās – 0.03%). Pieaugumu nodrošināja krājaizdevu sabiedrību biedru naudas līdzekļu pieplūdums noguldījumu veidā.

Krājaizdevu sabiedrību galvenais darbības veids ir kredītešana, un 2000. gada beigās 81.2% no krājaizdevu sabiedrību aktīviem bija to biedriem izsniegtie kredīti (1999. gada beigās – 84.1%). 2000. gadā krājaizdevu sabiedrību kredītportfelis palielinājās par 46.4% (līdz 833.5 tūkst. latu; aktīvu struktūru sk. 24. att.).

Krājaizdevu sabiedrības galvenokārt izsniedza kredītus patēriņa preču iegādei ar atmaksas termiņu līdz 1 gadam (89.5% no kredītportfeļa kopapjoma). Kredītu ar atmaksas termiņu no 1 līdz 5 gadiem atlikums palielinājās 8.3 reizes – 1999. gada beigās šādu kredītu atlikums bija 1.8% no kredītu kopējā atlikuma, 2000. gada beigās – 10.5% (sk. 25. att.).

Krājaizdevu sabiedrību kredītportfeļi 2000. gada beigās joprojām liels bija uzraugāmo kredītu īpatsvars (72.4%), tomēr tas bija mazāks nekā 1999. gada beigās (83.7%). Šādu kredītu īpatsvara sarukumu veicināja Latvijas Bankas stingrās kredītu kvalitātes novērtēšanas prasības un krājaizdevu sabiedrību īstenotā piesardzīgā kredītešanas politika. Ieņēmumus nenesošie kredīti veidoja samērā nelielu daļu no krājaizdevu sabiedrību kopējā kredītu atlikuma (2.4%; sk. 26. att.).

Saskaņā ar Latvijas Bankas regulējošajām prasībām uzraugāmajiem kredītiem jāveido speciālie uzkrājumi 10% apmērā. Tāpēc kredītiem izveidoto speciālo uzkrājumu īpatsvars bija ievērojami lielāks nekā ieņēmumus nenesošu kredītu īpatsvars (sk. 27. att.). Vienlaikus neto izdevumi uzkrājumiem nedrošajiem parādiem, pieaugot kredītportfelim, samazinājās. Tas liecina par izsniegto kredītu augstāku kvalitāti (sk. 30. att.).

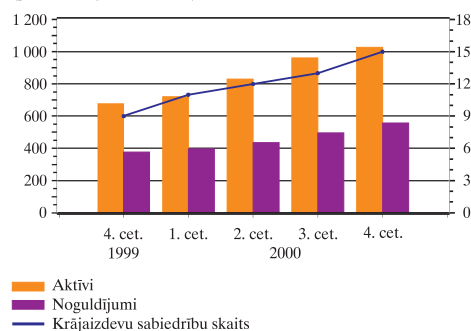
Krājaizdevu sabiedrību pasīvu struktūra būtiski nemainījās, un to lielāko daļu (54.2%) veidoja šo sabiedrību biedru noguldījumi (sk. 28. att.).

Noguldījumu atlikums pieauga par 47.5%, 2000. gada beigās sasniedzot 555.9 tūkst. latu. Noguldījumu lielais īpatsvars krājaizdevu sabiedrību pasīvu struktūrā un to atlikuma pie-

23. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU AKTĪVI UN NOGULDĪJUMI

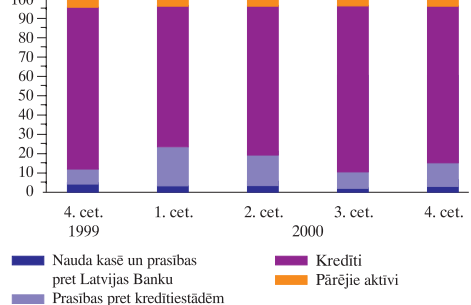
(perioda beigās; tūkst. latu)

24. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU AKTĪVU STRUKTŪRA

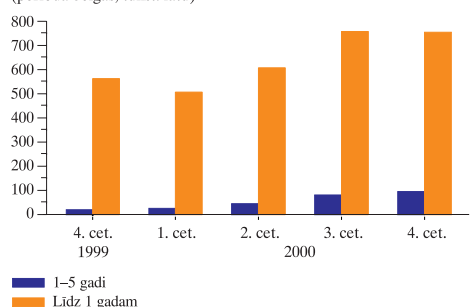
(perioda beigās; %)

25. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU KREDĪTPORTFEĻA TERMIŅSTRUKTŪRA

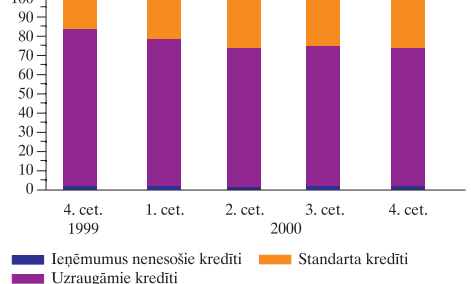
(perioda beigās; tūkst. latu)

26. attēls

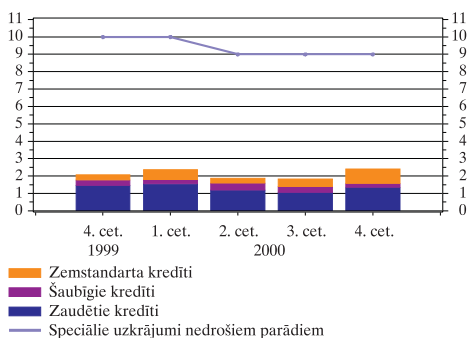
KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU KREDĪTPORTFELIS

(perioda beigās; %)

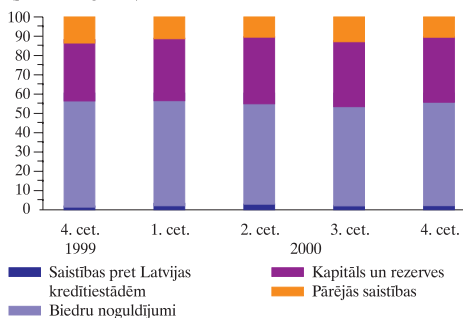
27. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU IENĒMUMUS NENESOŠIE KREDĪTI
(pret kredīta atlikumu; %)

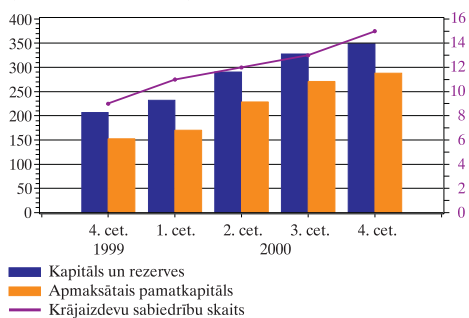
28. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU PASĪVU STRUKTŪRA
(perioda beigās; %)

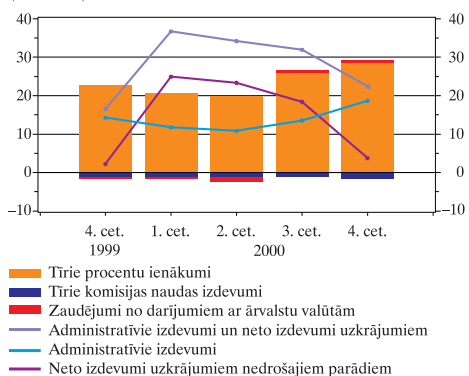
29. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU KAPITĀLS UN REZERVES
(perioda beigās; tūkst. latu)

30. attēls

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU IENĀKUMI UN IZDEVUMI
(tūkst. latu)

augums liecina par krājaizdevu sabiedrību biedru skaita palielināšanos un uzticēšanos krājaizdevu sabiedrībām.

Proporcionāli krājaizdevu sabiedrību skaitam pieauga arī to apmaksātais pamatkapitāls. Kapitāla un rezervju apjoms palielinājās par 68.8% (līdz 349.5 tūkst. latu; sk. 29. att.) un 2000. gada beigās sasniedza 34.1% no pasīvu kopapjoma (1999. gada beigās – 30.6%).

Pieaugot krājaizdevu sabiedrību aktīvu kopapjomam, par 10.1% palielinājās tīrie izsniegto kredītu procentu ienākumi, 2000. gada beigās sasniedzot 95.2 tūkst. latu. Krājaizdevu sabiedrību galvenais peļņas avots bija to biedriem izsniegto kredītu procentu ienākumi (2000. gadā – 127.5 tūkst. latu; 1999. gadā – 113.8 tūkst. latu; sk. 30. att.).

Krājaizdevu sabiedrību gūtā peļņa samazinājās no 24.2 tūkst. latu 1999. gadā līdz 10.7 tūkst. latu 2000. gadā. Par 30.1% pieauga izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem (no 54.1 tūkst. latu līdz 70.4 tūkst. latu). Palielinoties jaundibināto krājaizdevu sabiedrību skaitam un to aktīvu kopapjomam, pieauga personāla atalgojuma un pārējie administratīvie izdevumi. 2000. gadā administratīvie izdevumi palielinājās par 28.6% (t.sk. personāla atalgojuma izdevumi – par 31.5%). Administratīvo izdevumu attiecība pret aktīvu kopapjomu samazinājās no 6.3% 1999. gada beigās līdz 5.3% 2000. gada beigās.

2000. gada beigās krājaizdevu sabiedrību kapitāla pietiekamība bija 34.3% (saskaņā ar "Kredītiestāžu likumā" noteikto kapitāla pietiekamība nedrīkst būt mazāka par 10%) un krājaizdevu sabiedrību likviditātes rādītājs – 61% (saskaņā ar "Kredītiestāžu likumā" noteikto likviditāte nedrīkst būt mazāka par 30%).

PIELIKUMI

1. pielikums

Kreditīestāžu skaits Latvijā (1991–2000)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Kreditīestādes	14	51	63	58	43	39	37	35	35	39
Bankas	–	50	62	55	41	34	31	27	23	21
Ārvalstu banku nodaļas (filiales)	–	–	–	1	1	1	1	1	1	1
Krājaizdevu sabiedrības	–	1	1	2	1	4	5	7	11	17
Ārvalstu banku pārstāvniecības	–	–	–	1	1	1	1	1	1	1

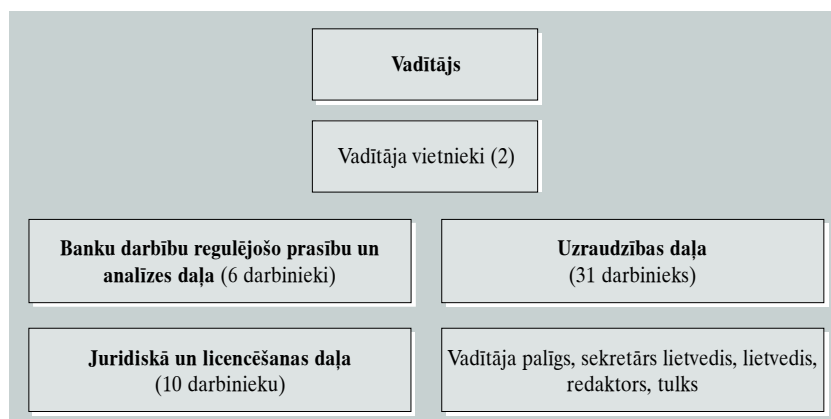
2. pielikums

Latvijas Bankas izsniegto licenču kredītiestādes darbībai skaits (1991–2000)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Izsniegtas licences	14	37	16	5	1	5	1	2	4	7
Bankām	14	36	16	1	–	2	–	–	–	–
Ārvalstu banku nodaļām (filialēm)	–	–	–	1	–	–	–	–	–	1
Krājaizdevu sabiedrībām	–	1	–	2	1	3	1	2	4	6
Izsniegta atļauja ārvalstu bankas pārstāvniecības atvēršanai	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–
Atsuktas licences	–	–	4	9	16	9	3	4	4	3
Bankām	–	–	4	8	14	9	3	4	4	2
Ārvalstu banku nodaļām (filialēm)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
Krājaizdevu sabiedrībām	–	–	–	1	2	–	–	–	–	–

3. pielikums

Latvijas Bankas Kredītiestāžu uzraudzības pārvaldes struktūra

4. pielikums

Latvijas Republikā reģistrēto kredītiestāžu saraksts¹

BANKAS		
1.	Akciju sabiedrība "Aizkraukles banka"	Elizabetes ielā 23, Rīgā, LV-1010 Tālr. 777 5222 Fakss 701 5601
2.	Akciju sabiedrība "Baltijas Starptautiskā banka"	Kalēju ielā 43, Rīgā, LV-1050 Tālr.: 721 0172, 722 2789, 721 1426 Fakss 721 6870
3.	Akciju komercbanka "Baltijas Tranzītu banka"	13. janvāra ielā 3, Rīgā, LV-1050 Tālr.: 702 4701, 702 4725 Fakss: 721 1423, 721 1985
4.	Akciju sabiedrība "Hansabanka"	Kaļķu ielā 26, Rīgā, LV-1050 Tālr. 702 4444 Fakss 702 4400
5.	Akciju sabiedrība "Latvijas Biznesa banka"	M. Pils ielā 3, Rīgā, LV-1050 Tālr.: 721 1151, 732 5796, 722 6486 Fakss 722 0249
6.	Akciju sabiedrība "Latvijas Ekonomiskā komercbanka"	E. Birnieka-Upīša ielā 21, Rīgā, LV-1011 Tālr.: 722 1376, 704 1101 Fakss: 721 0654, 704 1111
7.	Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Hīpotēku un zemes banka"	Doma laukumā 4, Rīgā, LV-1977 Tālr.: 722 8866, 777 4022 Fakss 782 0143
8.	Akciju sabiedrība "Latvijas Krājbanka"	Palasta ielā 1, Rīgā, LV-1954 Tālr.: 709 2020, 709 2001 Fakss 721 2083
9.	Akciju sabiedrība "Latvijas tirdzniecības banka"	Trijādības ielā 4, Rīgā, LV-1048 Tālr.: 761 3608, 761 1032 Fakss: 786 0077, 761 3663
10.	Akciju sabiedrība "Latvijas Unibanka"	Pils ielā 23, Rīgā, LV-1050 Tālr.: 721 5535, 721 5795 Fakss 721 5335
11.	Akciju sabiedrība "Māras banka"	Lāčplēša ielā 75, Rīgā, LV-1011 Tālr.: 728 4505, 728 6661 Fakss 728 2788
12.	Akciju sabiedrība "Multibanka"	Elizabetes ielā 57, Rīgā, LV-1772 Tālr.: 728 9546, 728 2487, 728 4374 Fakss 507 1300
13.	Akciju sabiedrība "Ogres komercbanka"	Brīvības ielā 36, Ogrē, LV-5001 Tālr.: 50 22278, 50 45554 Fakss 507 1300
14.	Akciju sabiedrība "Pareks-banka"	Smilšu ielā 3, Rīgā, LV-1522 Tālr. 701 0000 Fakss 701 0001

¹ Kredītiestādes, kurām 2000. gada beigās bija Latvijas Bankas izsniegtā licence kredītiestādes darbībai.

4. pielikuma turpinājums

15.	Akciju sabiedrība banka "Paritāte"	Tērbatas ielā 4, Rīgā, LV-1134 Tālr.: 728 8433, 704 1300 Fakss 728 2981
16.	Akciju sabiedrība "Pirmā Latvijas Komercbanka"	Smilšu ielā 6, Rīgā, LV-1803 Tālr.: 701 5237, 701 5214 Fakss: 782 0080, 732 3449, 732 2521
17.	Akciju sabiedrība "Rietumu Banka"	Brīvības ielā 54, Rīgā, LV-1011 Tālr.: 702 5555, 702 5284 Fakss 702 5588
18.	Akciju sabiedrība "Saules banka"	Smilšu ielā 16, Rīgā, LV-1873 Tālr.: 722 4541, 702 0500 Fakss 702 0505
19.	Akciju sabiedrība "Trasta komercbanka"	Miesnieku ielā 9, Rīgā, LV-1050 Tālr. 702 7777 Fakss: 702 7700, 702 7729
20.	Akciju sabiedrība "VEF banka"	Brīvības gatvē 197, Rīgā, LV-1039 Tālr.: 755 3687, 755 6774 Fakss: 782 1331, 755 1124
21.	Akciju sabiedrība "Vereinsbank Rīga"	Elizabetes ielā 63, Rīgā, LV-1050 Tālr. 708 5500 Fakss 708 5507
ĀRVALSTU BANKAS FILIĀLE		
1.	<i>Merita Bank Plc.</i> Rīgas filiāle	Kaļķu ielā 55, Rīgā, LV-1050 Tālr. 709 6200 Fakss 782 0325
KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBAS		
1.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Allažu saime" ¹	Birzes ielā 4, Allažu pagastā, Rīgas rajonā, LV-2154 Tālr. 292 4325 Fakss 790 1680
2.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Avots 37"	Pasta ielā 14, Jelgavā, LV-3001 Tālr. 30 25533
3.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Dzelzceļnieks KS"	Turģeņeva ielā 14, Rīgā, LV-1050 Tālr. 583 2211
4.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Jūrnieku forums"	Elizabetes ielā 1, Rīgā, LV-1010 Tālr.: 702 0163, 702 0136
5.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Līgatnes Druva"	"Birzēs", Līgatnes pagastā, Cēsu rajonā, LV-4108 Tālr. 41 55901 Fakss 41 55636
6.	Kooperatīvā sabiedrība "Rucavas krājaizdevu sabiedrība"	Rucavas pagasta padomes telpās, Rucavas pagastā, Liepājas rajonā, LV-3477 Tālr.: 34 94506, 34 94683, 34 94507 Fakss 34 86388

¹ Licence kredītiestādes darbībai izsniegta 2000. gada 30. novembrī. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 2001. gada 2. janvārī.

4. pielikuma turpinājums

7.	Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Savstarpējo ieguldījumu nams"	Arhitektu ielā 1-3, Rīgā, LV-3477 Tālr. 722 8252 Fakss 722 8215
8.	Kooperatīvā sabiedrība "Skolu krājaizdevu sabiedrība"	Mednieku ielā 7, Rīgā, LV-1010 Tālr.: 702 6806, 733 2549, 245 0621
9.	Kauguru Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Mūrmuižā, Pagastmājā, Kauguru pagastā, Valmieras rajonā, LV-4244 Tālr. 42 46161
10.	Lielvārdes Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Raiņa ielā 11a, Lielvārdē, Ogres rajonā, LV-5070 Tālr. 50 54870
11.	Metalurgu kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība ¹	Brīvības ielā 93, Liepājā, LV-3400 Tālr. 34 55326
12.	Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Valdgaies pagasta padomes telpās, Valdgaies pagastā, Talsu rajonā, LV-3253 Tālr. 32 95732 Fakss 32 95772
13.	Raunas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Parka ielā 4, Raunas pagastā, Cēsu rajonā, LV-4131 Tālr.: 41 20777, 41 77489 Fakss 41 77260
14.	Rūjienas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Raiņa ielā 3, Rūjienā, Valmieras rajonā, LV-4240 Tālr.: 42 63696, 42 25804 Fakss 42 63149
15.	Taurenes Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Gaujas ielā 5-2, Taurenes pagastā, Cēsu rajonā, LV-4119 Tālr. 41 66793
16.	Veselavas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	"Viesturos", Veselavas pagastā, Cēsu rajonā, LV-4116 Tālr.: 41 92232, 41 92270 Fakss 41 92232
17.	Zosēnu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība	Zosēnu pagasta padomes telpās, "Jūrniekos", Zosēnu pagastā, Cēsu rajonā, LV-4133 Tālr.: 41 69235, 41 69285 Fakss 41 69235

¹ Licence kredītiestādes darbībai izsniegta 2000. gada 30. novembrī. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 2001. gada 29. janvārī.

5. pielikums

BANKU DARBĪBAS RĀDĪTĀJI**5.1. Aktīvi**

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999		2000							
	4. ceturksnis		1. ceturksnis		2. ceturksnis		3. ceturksnis		4. ceturksnis	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Kase	89 016	4.5	68 909	3.3	72 786	3.1	73 436	3.0	89 871	3.3
Prasības pret Latvijas Banku	95 740	4.9	64 661	3.1	59 113	2.6	74 394	3.0	80 448	3.0
Pieprasījuma noguldījumi	94 740	4.8	64 661	3.1	42 686	1.9	73 794	3.0	80 448	3.0
Termiņnoguldījumi	1 000	0.1	0	0	16 426	0.7	600	0	0	0
Prasības pret kredītiestādēm	439 859	22.4	546 013	25.8	641 957	27.8	720 220	29.1	764 158	28.3
Latvijas bankas	19 929	1.0	37 475	1.8	39 772	1.7	32 458	1.3	35 715	1.3
OECD valstu kredītiestādes	379 322	19.3	457 529	21.6	539 240	23.4	638 302	25.8	658 805	24.4
Pārējo valstu kredītiestādes	40 608	2.1	51 009	2.4	62 945	2.7	49 460	2.0	69 638	2.6
Centrālo valdību vērtspapīri	215 530	11.0	231 172	10.9	251 457	10.9	241 148	9.7	257 229	9.5
Kredīti	850 561	43.3	890 608	42.0	954 251	41.3	989 943	40.0	1 086 728	40.3
Valdībai	18 086	0.9	10 721	0.5	16 840	0.7	25 114	1.0	37 905	1.4
Valsts uzņēmumiem un valsts finanšu institūcijām	31 877	1.6	34 275	1.6	44 709	1.9	47 333	1.9	53 488	2.0
Privātpersonām	101 782	5.2	111 437	5.3	127 009	5.5	147 359	6.0	164 308	6.1
Privātu uzņēmumiem un privātajām finanšu institūcijām	678 102	34.6	712 974	33.6	743 151	32.2	747 875	30.2	809 175	30.0
Sabiedriskajām un reliģiskajām organizācijām	326	0	994	0	1 804	0.1	1 712	0.1	1 773	0.1
Tranzītkredīti	20 388	1.0	20 207	1.0	20 739	0.9	20 550	0.8	20 079	0.7
Pārējie vērtspapīri	113 747	5.8	148 592	7.0	170 293	7.4	195 767	7.9	254 570	9.4
Pārējo emitentu obligācijas u.c. parāda vērtspapīri ar fiksētu ienākumu	92 336	4.7	123 054	5.8	153 494	6.7	172 812	7.0	220 237	8.2
Akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu	21 411	1.1	25 538	1.2	16 799	0.7	22 955	0.9	34 333	1.3
Investīcijas uzņēmumu pamatkapitālā (līdzdalība)	9 801	0.5	13 229	0.6	13 324	0.6	10 642	0.4	9 340	0.3
Nemateriālie aktīvi un pamatlīdzekļi	99 283	5.1	101 407	4.8	102 908	4.5	106 626	4.3	112 628	4.2
Pārējie aktīvi	30 104	1.6	37 024	1.6	27 440	1.0	43 444	1.8	24 463	1.0
Nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi	18 544	0.9	18 415	0.9	18 627	0.8	20 666	0.8	19 082	0.7
Aktīvi kopā	1 962 186	100.0	2 120 031	100.0	2 312 157	100.0	2 476 286	100.0	2 698 516	100.0
Aktīvi pārvaldišanā	92 925	–	151 402	–	118 012	–	133 773	–	161 818	–

5.2. Pasīvi

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999		2000							
	4. cet.		1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Saistības pret Latvijas Banku	63 182	3.2	47 306	2.2	42 929	1.9	44 271	1.8	42 530	1.6
Saistības pret kredītiestādēm ¹	239 311	12.2	247 081	11.7	281 160	12.2	247 658	10.0	309 111	11.5
Latvijas bankas	19 163	1.1	37 161	1.8	39 162	1.7	32 473	1.4	35 819	1.4
OECD valstu kredītiestādes	151 200	7.7	149 521	7.1	170 961	7.4	143 908	5.8	178 024	6.6
Pārējo valstu kredītiestādes	65 207	3.4	60 052	2.8	69 345	3.1	69 455	2.8	93 434	3.5
Noguldījumi	1 290 750	65.8	1 403 631	66.2	1 543 346	66.7	1 685 786	68.1	1 864 575	69.1
Valdības	55 028	2.8	52 688	2.5	74 573	3.2	63 082	2.6	49 820	1.8
Valsts uzņēmumu un valsts finanšu institūciju	58 558	3.0	88 203	4.2	79 831	3.5	79 017	3.2	84 876	3.1
Privātu uzņēmumu un privāto finanšu institūciju	847 327	43.2	900 150	42.5	972 009	42.0	1 089 462	44.0	1 197 844	44.4
Privātpersonu	317 928	16.2	348 737	16.4	404 327	17.5	440 952	17.8	517 098	19.2
Sabiedrisko un reliģisko organizāciju	11 910	0.6	13 852	0.6	12 605	0.5	13 274	0.5	14 937	0.6
Tranzītfondi	22 478	1.1	22 312	1.1	22 151	1.0	22 181	0.9	22 548	0.8
Emitētās obligācijas u.c. parāda vērtspapīri	3 745	0.2	6 754	0.3	11 598	0.5	9 009	0.4	10 409	0.4
Pārējās saistības	52 440	2.7	99 968	4.6	110 101	4.7	152 194	6.1	120 459	4.4
Nākamo periodu ienākumi un uzkrātie izdevumi	9 962	0.5	11 951	0.6	13 391	0.6	13 561	0.5	18 293	0.7
Uzkrājumi parādiem un saistībām	69 838	3.6	68 495	3.2	62 273	2.7	62 674	2.5	59 074	2.2
Speciālie uzkrājumi nedrošiem parādiem	51 591	2.6	50 747	2.4	46 319	2.0	45 692	1.8	41 184	1.5
Pakārtotās saistības (subordinētais kapitāls)	17 903	0.9	20 158	1.0	21 866	0.9	21 707	0.9	23 645	0.9
Kapitāls un rezerves	192 578	9.8	192 375	9.1	203 343	8.8	217 245	8.8	227 872	8.4
Pasīvi kopā	1 962 186	100.0	2 120 031	100.0	2 312 157	100.0	2 476 286	100.0	2 698 516	100.0
Pasīvi pārvaldīšanā	92 925	–	151 402	–	118 012	–	133 773	–	161 818	–

¹ Ietvertas arī saistības pret Latvijas krājaizdevu sabiedrībām.

5.3. Kredīti

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kredīti	850 561	890 608	954 251	989 943	1 086 728
Rezidentiem (iekšzemes)	672 068	712 575	761 520	834 296	939 982
Valdībai	16 373	8 870	15 044	23 427	36 598
Valsts uzņēmumiem un valsts finanšu institūcijām	30 711	33 524	43 081	46 380	52 532
Privātpersonām	94 043	103 787	117 711	138 986	158 570
Privātu uzņēmumiem un privātajām finanšu institūcijām	510 227	545 918	564 590	604 630	671 888
Sabiedriskajām un reliģiskajām organizācijām	326	268	355	323	315
Tranzītkredīti	20 388	20 207	20 739	20 550	20 079
Nerezidentiem (ārvalstu)	178 494	178 033	192 731	155 646	146 745
Valdībai	1 714	1 851	1 796	1 686	1 306
Valsts uzņēmumiem un valsts finanšu institūcijām	1 166	751	1 628	953	955
Privātpersonām	7 739	7 650	9 298	8 373	5 738
Privātu uzņēmumiem un privātajām finanšu institūcijām	167 875	167 055	178 561	143 245	137 288
Sabiedriskajām un reliģiskajām organizācijām	0	726	1 448	1 389	1 457
Pieprasījuma	30 713	37 552	40 722	36 975	47 929
Īstermiņa (līdz 1 gadam)	261 706	260 851	274 734	241 503	241 638
Vidēja termiņa (1–5 gadi) ¹	410 525	430 422	469 856	495 077	540 686
Ilgtermiņa (ilgāk par 5 gadiem) ¹	127 229	141 576	148 200	195 838	236 396

¹ Nav iekļauti tranzītkredīti.

5.4. Kredītportfeļa tīrā vērtība

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kredīti (bruto)	850 561	890 608	954 251	989 943	1 086 728
Speciālie uzkrājumi prasībām pret nebankām	35 435	34 728	33 206	33 056	31 189
Kredīti (neto)	815 126	855 879	921 045	956 887	1 055 539
Speciālo uzkrājumu prasībām pret nebankām un kredītu atlikuma attiecība (%)	4.2	3.9	3.5	3.3	2.9

5.5. Kredītportfeļa kvalitāte

(perioda beigās; %)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Standarta kredīti	89.4	90.4	91.1	92.1	93.3
Uzraugāmie kredīti	4.4	3.0	3.7	2.8	2.1
Ieņēmumus nenesošie kredīti	6.2	6.6	5.2	5.1	4.6
Zemstandarta	2.7	3.4	2.9	2.8	2.5
Šaubīgie	2.0	2.1	1.4	1.2	1.1
Zaudētie	1.5	1.1	0.9	1.1	1.0
Kopā	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

5.6. Valdību vērtspapīri

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Latvijas centrālās valdības vērtspapīri	113 406	133 390	134 723	127 381	137 975
Ārvalstu centrālo valdību vērtspapīri	102 124	97 782	116 735	113 767	119 254
Ārvalstu vietējo valdību vērtspapīri	1 957	3 091	3 112	3 652	3 155

5.7. Noguldījumi

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Noguldījumi	1 290 750	1 403 631	1 543 346	1 685 786	1 864 575
Rezidentu (iekšzemes)	673 964	749 642	813 663	858 565	896 741
Valdības	54 513	52 099	73 791	62 296	49 078
Valsts uzņēmumu un valsts finanšu institūciju	58 471	88 172	79 795	78 972	84 690
Privātpersonu	247 530	274 474	318 376	344 865	395 957
Privātuzņēmumu un privāto finanšu institūciju	301 992	321 485	329 734	360 245	352 938
Sabiedrisko un reliģisko organizāciju	11 458	13 412	11 968	12 187	14 079
Nerezidentu (ārvalstu)	616 786	653 988	729 683	827 221	967 834
Valdības	514	589	782	785	742
Valsts uzņēmumu un valsts finanšu institūciju	87	31	37	45	187
Privātpersonu	70 398	74 263	85 951	96 087	121 142
Privātuzņēmumu un privāto finanšu institūciju	545 335	578 665	642 275	729 217	844 906
Sabiedrisko un reliģisko organizāciju	452	441	637	1 087	858
Pieprasījuma	881 366	939 701	1 026 289	1 120 495	1 214 220
Īstermiņa (līdz 1 gadam)	362 732	403 990	427 185	455 473	540 159
Vidēja termiņa (1–5 gadi)	36 070	48 303	76 800	94 586	94 208
Ilgttermiņa (ilgāk par 5 gadiem)	10 582	11 637	13 073	15 233	15 988

5.8. Kapitāls un rezerves

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Akciju kapitāls (pamatkapitāls)	208 456	208 456	206 921	211 602	201 593
Rezidentu	70 372	79 325	73 745	67 479	60 910
Nerezidentu	138 084	129 130	133 176	144 123	140 683
Akciju emisijas uzcenojums	46 860	46 860	46 848	47 028	48 476
Rezerves kapitāls	7 955	8 755	8 501	8 501	8 496
Vispārējo risku rezerve	0	209	232	232	232
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa/zaudējumi	-93 994	-87 612	-85 800	-85 800	-74 614
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi	17 949	10 356	21 289	30 359	38 305
Pārvērtēšanas rezerve	5 352	5 352	5 352	5 324	5 383
Kapitāls un rezerves kopā	192 578	192 375	203 343	217 245	227 872

5.9. Ārpusbilances saistības

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Iespējamās saistības (galvojumi un garantijas)	59 228	28 206	34 238	39 539	38 737
Saistības pret klientiem (t.sk. akreditīvi un kredītkaršu saistības)	89 004	102 259	132 639	141 635	151 297
Valūtas un procentu nākotnes līgumi	238 137	330 462	375 137	446 700	483 948

5.10. Peļņas un zaudējumu aprēķins

(tūkst. latu)

	1999	2000			
		3 mēn.	6 mēn.	9 mēn.	
Procentu ienākumi	124 911	33 225	69 353	109 228	154 490
Procentu ienākumi no prasībām pret kredītiestādēm	14 463	5 408	12 809	21 204	30 688
Procentu ienākumi no kredītiem nebankām	83 650	22 069	43 864	67 971	94 927
Procentu ienākumi no obligācijām u.c. parāda vērtspapīriem ar fiksētu ienākumu	26 381	5 644	12 481	19 497	27 420
Nākotnes līgumu procentu ienākumi	142	36	49	178	735
Pārējie procentu ienākumi	274	68	150	378	721
Procentu izdevumi	46 066	14 103	29 451	46 827	67 111
Procentu izdevumi par saistībām pret kredītiestādēm	12 671	3 478	7 066	10 910	14 636
Procentu izdevumi par nebanku noguldījumiem	29 705	9 666	20 188	32 275	46 711
Procentu izdevumi par obligācijām u.c. parāda vērtspapīriem ar fiksētu ienākumu	787	166	458	772	1 169
Pakārtoto saistību procentu izdevumi	1 092	249	641	1 139	1 634
Nākotnes līgumu procentu izdevumi	97	45	52	101	643
Pārējie procentu izdevumi	1 714	499	1 045	1 630	2 318
Tīrie procentu ienākumi	78 845	19 122	39 902	62 401	87 379
Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem (neto)	20 768	-802	908	4 801	11 201
Tīrie starpniekdarbības ienākumi	58 078	19 924	38 994	57 600	76 178
Komisijas naudas ienākumi	52 810	14 008	29 291	46 111	65 850
Komisijas naudas izdevumi	8 096	2 092	4 935	8 009	11 428
Darījumu ar vērtspapīriem un ārvalstu valūtām peļņa/zaudējumi	17 784	4 594	10 212	16 244	25 052
Ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas peļņa/zaudējumi	21 889	5 390	7 930	12 375	15 618
Vērtspapīru tirdzniecības peļņa/zaudējumi	1 170	948	3 594	3 111	5 619
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezultāts	-4 412	-1 233	65	515	3 838
Aprogzāmo vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	-1 128	-498	-1 489	241	335
Citu finanšu instrumentu tirdzniecības peļņa/zaudējumi	265	-13	111	1	-359
Dīvenžu ienākumi	197	298	333	343	356
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas peļņa/zaudējumi	-2 144	-22	554	832	773
Citi parastie ienākumi	5 031	968	1 723	2 566	3 801
Citi parastie izdevumi	2 273	477	964	1 389	2 245
Finansiālās darbības peļņa/zaudējumi	121 385	37 201	75 208	114 298	158 337
Administratīvie izdevumi	84 794	21 855	44 111	67 819	95 885
Padomes un valdes atalgojums	2 891	752	1 529	2 478	3 450
Personāla atalgojums	31 438	8 651	16 899	25 681	35 900
Pārējie izdevumi	50 465	12 452	25 683	39 660	56 535
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības nolietojums un norakstīšana	15 864	4 396	8 178	12 711	17 882
Parastās darbības peļņa/zaudējumi	20 728	10 950	22 919	33 769	44 569
Ārkārtas ienākumi	2 611	621	870	800	1 102
Ārkārtas izdevumi	1 899	98	222	844	950
Peļņa/zaudējumi pirms nodokļu aprēķināšanas	21 439	11 472	23 567	33 724	44 721
Nodokļi	3 490	1 116	2 278	3 365	6 415
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi	17 949	10 356	21 289	30 359	38 305

5.11. Pelnītspējas rādītāji

(perioda beigās; %)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kapitāla atdeve (ROE)	11.2	21.0	21.8	20.2	18.6
Aktīvu atdeve (ROA)	1.0	2.0	1.9	1.7	1.6
Efektīvā noguldījumu procentu likme	3.0	3.0	2.9	3.0	3.1
Efektīvās aizņēmumu izmaksas	5.1	6.0	6.2	6.5	6.7
Efektīvā kredītu procentu likme	10.8	10.0	9.8	9.8	9.9
Finansiālās darbības efektivitātes koeficients	69.9	59.0	58.7	59.3	60.6
Tirā procentu ienākumu marža	4.3	4.0	3.6	3.6	3.6

5.12. Ienākumi

(tūkst. latu)

	1999		2000							
			3 mēn.		6 mēn.		9 mēn.			
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Procentu ienākumi	124 911	55.5	33 225	54.5	69 353	53.9	109 228	56.0	154 490	55.8
Procentu ienākumi no prasībām pret kredītiestādēm	14 463	6.4	5 408	8.9	12 809	10.0	21 204	10.9	30 688	11.1
Procentu ienākumi no kredītiem nebankām	83 650	37.2	22 069	36.2	43 864	34.1	67 971	34.8	94 927	34.3
Procentu ienākumi no obligācijām u.c. parāda vērtspapīriem ar fiksētu ienākumu	26 381	11.7	5 644	9.3	12 481	9.7	19 497	10.0	27 420	9.9
Nākotnes līgumu procentu ienākumi	142	0.1	36	0.1	49	0	178	0.1	735	0.3
Pārējie procentu ienākumi	274	0.1	68	0.1	150	0.1	378	0.2	721	0.3
Komisijas naudas ienākumi	52 810	23.5	14 008	23.0	29 291	22.8	46 111	23.6	65 850	23.8
Ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas peļņa	21 889	9.7	5 390	8.8	7 930	6.2	12 375	6.3	15 618	5.6
Vērtspapīru tirdzniecības peļņa	1 170	0.5	948	1.6	3 594	2.8	3 111	1.6	5 619	2.0
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas peļņa	–	–	–	–	65	0.1	515	0.3	3 838	1.4
Apgrozāmo vērtspapīru pārvērtēšanas peļņa	–	–	–	–	–	–	241	0.1	335	0.1
Citu finanšu instrumentu tirdzniecības peļņa	265	0.1	–	–	111	0.1	1	0	–	–
Dividenžu ienākumi	197	0.1	298	0.5	333	0.3	343	0.2	356	0.1
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas peļņa	–	–	–	–	554	0.4	832	0.4	773	0.3
Citi parastie ienākumi	5 031	2.2	968	1.6	1 723	1.2	2 566	1.3	3 801	1.4
Uzkrājumu samazināšanas ienākumi	16 298	7.2	5 485	9.0	14 792	11.5	19 021	9.8	25 187	9.1
Ārkārtas ienākumi	2 611	1.2	621	1.0	870	0.7	800	0.4	1 102	0.4
Kopā	225 181	100.0	60 943	100.0	128 615	100.0	195 144	100.0	276 969	100.0

5.13. Izdevumi

(tūkst. latu)

	1999		2000							
	Summa	%	3 mēn.		6 mēn.		9 mēn.		Summa	%
			Summa	%	Summa	%	Summa	%		
Procentu izdevumi	46 066	22.2	14 103	27.9	29 451	31.8	46 827	28.4	67 111	28.1
Procentu izdevumi par saistībām pret kredītiestādēm	12 671	6.1	3 478	6.9	7 066	7.6	10 910	6.6	14 636	6.1
Procentu izdevumi par nebanku noguldījumiem	29 705	14.3	9 666	19.1	20 188	21.8	32 275	19.6	46 711	19.6
Procentu izdevumi par obligācijām u.c. parāda vērtspapīriem ar fiksētu ienākumu	787	0.4	166	0.3	458	0.5	772	0.5	1 169	0.5
Pakārtoto saistību procentu izdevumi	1 092	0.5	249	0.5	641	0.7	1 139	0.7	1 634	0.7
Nākotnes līgumu procentu izdevumi	97	0	45	0.1	52	0.1	101	0.1	643	0.3
Pārējie procentu izdevumi	1 714	0.8	499	1.0	1 045	1.1	1 630	1.0	2 318	1.0
Komisijas naudas izdevumi	8 096	3.9	2 092	4.2	4 935	5.3	8 009	4.9	11 428	4.8
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas zaudējumi	4 412	2.1	1 233	2.4	–	–	–	–	–	–
Apgrozāmo vērtspapīru pārvērtēšanas zaudējumi	1 128	0.6	498	1.0	1 489	1.6	–	–	–	–
Citu finanšu instrumentu tirdzniecības zaudējumi	–	–	13	0	–	–	–	–	359	0.2
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas zaudējumi	2 144	1.0	22	0	–	–	–	–	–	–
Citi parastie izdevumi	2 273	1.1	477	0.9	964	1.0	1 389	0.8	2 245	0.9
Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem	37 066	17.9	4 683	9.3	908	1.0	23 821	14.5	36 388	15.2
Administratīvie izdevumi	84 794	40.9	21 855	43.2	44 111	47.7	67 819	41.2	95 885	40.2
Padomes un valdes atalgojums	2 891	1.4	752	1.5	1 529	1.7	2 478	1.5	3 450	1.4
Personāla atalgojums	31 438	15.2	8 651	17.1	16 899	18.3	25 681	15.6	35 900	15.0
Pārējie izdevumi	50 465	24.4	12 452	24.6	25 683	27.8	39 660	24.1	56 535	23.7
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības nolietojums un norakstīšana	15 864	7.7	4 396	8.7	8 178	8.9	12 711	7.7	17 882	7.5
Ārkārtas izdevumi	1 899	0.9	98	0.2	222	0.2	844	0.5	950	0.4
Nodokļi	3 490	1.7	1 116	2.2	2 278	2.5	3 365	2.0	6 415	2.7
Kopā	207 232	100.0	50 587	100.0	92 535	100.0	164 785	100.0	238 664	100.0

6. pielikums

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU DARBĪBAS RĀDĪTĀJI**6.1. Aktīvi**

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999		2000							
	4. cet.		1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Kase	9.5	1.4	6.5	0.9	14.3	1.7	18.5	1.9	34.5	3.4
Prasības pret Latvijas Banku	25.0	3.7	25.0	3.5	25.0	3.0	5.0	0.5	5.0	0.5
Prasības pret kredītiestādēm	52.5	7.7	146.3	20.3	130.3	15.7	90.2	9.4	127.5	12.4
Biedriem izsniegtie kredīti	569.5	84.1	522.2	72.5	640.7	77.2	823.7	85.9	833.5	81.2
Pamatlīdzekļi	11.2	1.7	9.8	1.4	9.3	1.1	9.8	1.0	12.5	1.2
Pārējie aktīvi	9.5	1.4	9.8	1.4	10.5	1.3	12.6	1.3	13.2	1.3
Nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi	8.8	1.3	9.2	1.3	9.7	1.2	12.0	1.3	12.6	1.2
Citi aktīvi	0.3	0	0.2	0	0.3	0	0.2	0	0.1	0
Nemateriālie aktīvi	0.4	0.1	0.4	0.1	0.5	0.1	0.4	0	0.5	0
Aktīvi kopā	677.2	100.00	719.6	100.00	830.1	100.00	959.8	100.00	1 026.2	100.00

6.2. Pasīvi

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999		2000							
	4. cet.		1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Saistības pret Latvijas kredītiestādēm	10.0	1.5	16.0	2.2	22.5	2.7	22.4	2.3	21.0	2.0
Biedru noguldījumi	376.8	55.6	396.1	55.0	436.4	52.5	496.2	51.7	555.9	54.2
Pārējās saistības	24.8	3.7	23.8	3.4	23.9	2.9	38.6	4.1	23.0	2.2
Nākamo periodu ienākumi un uzkrājumi izdevumiem	13.3	2.0	14.9	2.1	18.2	2.2	20.6	2.1	18.5	1.8
Citas saistības	11.5	1.7	8.9	1.3	5.7	0.7	18.0	2.0	4.5	0.4
Uzkrājumi parādiem un saistībām	58.5	8.6	51.7	7.2	57.7	7.0	74.1	7.7	76.8	7.5
Speciālie uzkrājumi nedrošiem parādiem	57.6	8.5	49.8	6.9	56.3	6.8	72.6	7.6	74.6	7.3
Pārējie	0.9	0.1	1.9	0.3	1.4	0.2	1.5	0.1	2.2	0.2
Kapitāls un rezerves	207.1	30.6	232.0	32.2	289.6	34.9	328.5	34.2	349.5	34.1
Apmaksātais kapitāls	152.0	22.4	170.8	23.7	228.0	27.5	271.0	28.2	288.0	28.1
Paju emisijas uzceļojums	4.0	0.6	4.0	0.6	5.0	0.6	5.0	0.5	5.0	0.5
Rezerves kapitāls	31.0	4.6	45.0	6.2	47.0	5.6	49.0	5.1	50.6	4.9
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	-1.0	0.1	-1.0	0.1	-1.0	0.1	-1.0	0.1	-1.0	0.1
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi	21.1	3.1	13.2	1.8	10.6	1.3	4.5	0.5	6.9	0.7
Pasīvi kopā	677.2	100.0	719.6	100.0	830.1	100.0	959.8	100.0	1 026.2	100.0

6.3. Kredīti

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kredīti	569.5	522.2	640.7	823.7	833.5
Pieprasījuma	0	3.0	4.0	4.0	5.0
Īstermiņa (līdz 1 gadam)	559.0	501.0	598.0	745.0	741.0
Vidēja termiņa (1–5 gadi)	10.5	18.2	38.7	74.7	87.5

6.4. Kredītportfeļa tīrā vērtība

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kredīti (bruto)	569.5	522.2	640.7	823.7	833.5
Speciālie uzkrājumi prasībām pret nebankām	57.6	49.8	56.3	72.6	74.6
Kredīti (neto)	511.9	472.4	584.4	751.1	758.9
Speciālo uzkrājumu prasībām pret nebankām un izsniegto kredītu atlikumu attiecība (%)	10.1	9.5	8.8	8.8	9.0

6.5. Kredītportfeļa kvalitāte

(perioda beigās; %)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Standarta kredīti	14.2	20.7	25.3	24.2	25.2
Uzraugāmie kredīti	83.7	77.0	72.8	74.0	72.4
Ieņēmumus nenesošie kredīti	2.1	2.3	1.9	1.8	2.4
Zemstandarta	0.4	0.6	0.3	0.5	0.8
Šaubīgie	0.4	0.2	0.5	0.4	0.2
Zaudētie	1.4	1.5	1.1	1.0	1.3
Kopā	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

6.6. Noguldījumi

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Noguldījumi	376.8	396.1	436.4	496.2	555.9
Pieprasījuma	150.0	158.1	174.0	208.2	220.9
Īstermiņa (līdz 1 gadam)	223.8	235.0	259.4	284.0	334.0
Vidēja termiņa (1–5 gadi)	3.0	3.0	3.0	4.0	1.0

6.7. Kapitāls un rezerves

(perioda beigās; tūkst. latu)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Apmaksātais kapitāls	152.0	170.8	228.0	271.0	288.0
Paju emisijas uzcenojums	4.0	4.0	5.0	5.0	5.0
Rezerves kapitāls	31.0	45.0	47.0	49.0	50.6
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa/zaudējumi	-1.0	-1.0	-1.0	-1.0	-1.0
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi	21.1	13.2	10.6	4.5	6.9
Kapitāls un rezerves kopā	207.1	232.0	289.6	328.5	349.5

6.8. Peļņas un zaudējumu aprēķins

(tūkst. latu)

	1999	2000			
		3 mēn.	6 mēn.	9 mēn.	
Procentu ienākumi	114.8	28.0	56.0	90.8	129.2
Procentu ienākumi no prasībām pret kredītiestādēm	0.9	0.4	1.1	1.3	1.7
Procentu ienākumi no biedru kredītiem	113.8	27.5	54.9	89.5	127.5
Pārējie procentu ienākumi	0.1	0.1	0	0	0
Procentu izdevumi	28.3	7.4	15.4	24.3	34.0
Procentu izdevumi par saistībām pret kredītiestādēm	1.1	0.4	0.9	1.4	2.3
Procentu izdevumi par biedru noguldījumiem	27.2	7.0	14.5	22.9	31.7
Tīrie procentu ienākumi	86.5	20.6	40.6	66.5	95.2
Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem (neto)	10.6	-7.6	-0.1	16.5	19.7
Tīrie starpniekdarbības ienākumi	75.9	28.2	40.7	50.0	75.5
Komisijas naudas ienākumi	0	0	0.5	1.4	1.7
Komisijas naudas izdevumi	4.1	1.4	3.3	5.4	7.3
Darījumu ar vērtspapīriem un ārvalstu valūtām peļņa/zaudējumi	0	-0.3	-1.3	-0.6	-0.2
Vērtspapīru tirdzniecības peļņa/zaudējumi	-0.1	-	-	-	-
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezultāts	0.1	-0.3	-1.3	-0.6	-0.2
Citi parastie ienākumi	0	0.1	0.2	0.4	1.3
Citi parastie izdevumi	0.7	0.1	0.1	0.1	1.6
Finansiālās darbības peļņa/zaudējumi	71.1	26.5	36.7	45.7	69.4
Administratīvie izdevumi	42.6	11.8	22.6	36.2	54.8
Padomes un valdes atalgojums	2.0	0	1.5	0.9	2.5
Personāla atalgojums	21.6	5.9	11.2	19.3	28.4
Pārējie izdevumi	19.0	5.9	9.8	16.0	23.9
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības nolietojums un norakstīšana	4.3	0.7	1.4	2.2	3.9
Parastās darbības peļņa/zaudējumi	24.2	14.0	12.7	7.3	10.7
Nodokļi	3.1	0.8	2.1	2.8	3.8
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi	21.1	13.2	10.6	4.5	6.9

6.9. Pelnītspējas rādītāji

(perioda beigās; %)

	1999	2000			
	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
Kapitāla atdeve (ROE)	10.0	5.7	3.7	1.4	2.0
Aktīvu atdeve (ROA)	3.0	2.0	1.0	0.5	0.7

6.10. Ienākumi

(perioda beigās; tūkst. latu; %)

	1999		2000							
			3 mēn.		6 mēn.		9 mēn.			
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Procentu ienākumi	114.8	72.5	28.0	46.2	56.0	53.3	90.8	63.6	129.2	70.7
Procentu ienākumi no prasībām pret kredītiestādēm	0.9	0.6	0.4	0.7	1.1	1.0	1.3	0.9	1.7	1.0
Procentu ienākumi no biedru kredītiem	113.8	71.8	27.5	45.4	54.9	52.2	89.5	62.7	127.5	69.7
Pārējie procentu ienākumi	0.1	0.1	0.1	0.1	0	0	0	0	0	0
Komisijas naudas ienākumi	0	0	0	0	0.5	0.5	1.4	1.0	1.7	0.9
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas peļņa	0.1	0.1	–	–	–	–	–	–	–	–
Citi parastie ienākumi	0	0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	1.3	0.7
Uzkrājumu samazināšanas ienākumi	43.5	27.4	32.5	53.6	48.4	46.0	50.2	35.1	50.7	27.7
Kopā	158.4	100.0	60.6	100.0	105.1	100.0	142.8	100.0	182.9	100.0

6.11. Izdevumi

(perioda beigās; tūkst. latu; %)

	1999		2000							
			3 mēn.		6 mēn.		9 mēn.			
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Procentu izdevumi	28.3	20.6	7.4	15.6	15.4	16.3	24.3	17.6	34.0	19.3
Procentu izdevumi par saistībām pret kredītiestādēm	1.1	0.8	0.4	0.8	0.9	1.0	1.4	1.0	2.3	1.3
Procentu izdevumi par biedru noguldījumiem	27.2	19.8	7.0	14.8	14.5	15.3	22.9	16.6	31.7	18.0
Komisijas naudas izdevumi	4.1	3.0	1.4	3.0	3.3	3.5	5.4	3.9	7.3	4.2
Vērtspapīru tirdzniecības zaudējumi	0.1	0.1	–	–	–	–	–	–	–	–
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas zaudējumi	–	–	0.3	0.6	1.3	1.4	0.6	0.4	0.2	0.1
Citi parastie izdevumi	0.7	0.5	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	1.6	0.9
Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem	54.1	39.4	24.9	52.5	48.3	51.1	66.7	48.2	70.4	40.0
Administratīvie izdevumi	42.6	31.0	11.8	24.9	22.6	23.9	36.2	26.2	54.8	31.1
Padomes un valdes atalgojums	2.0	1.5	–	–	1.5	1.6	0.9	0.7	2.5	1.4
Personāla atalgojums	21.6	15.7	5.9	12.4	11.2	11.9	19.3	14.0	28.4	16.1
Pārējie izdevumi	19.0	13.8	5.9	12.4	9.8	10.4	16.0	11.6	23.9	13.6
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības nolietojums un norakstīšana	4.3	3.1	0.7	1.5	1.4	1.5	2.2	1.6	3.9	2.2
Nodokļi	3.1	2.3	0.8	1.7	2.1	2.2	2.8	2.0	3.8	2.2
Kopā	137.3	100.0	47.4	100.0	94.5	100.0	138.3	100.0	176.0	100.00

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
Iespiests "Premo"